

ILM

Teisipäev
+3...+11

Kolmapäev
+4...+10

Neljapäev
+7...+15

www.ilm.ee

Nädaline

VAATA
TÖÖTURUAMETI
TÖÖPAKKUMISI!
Lk 9

Nr. 39 (2196) TEISIPÄEV, 7. aprill 2009

SÕLTUMATU AJALEHT

HIND 10 kr

Raha jätkub umbes
pooltele taotlustest.
Lk 2

Üldlaulupeo
segakooride
laulikud on otsas.
Lk 3

Kas kiirusepiirang
Orgital tõstaks
liiklusohutust?
Lk 5

Rein Einasto:
„On kuritegelik
minna puutumata
loodusesse.“
Lk 7

1. mai mõttetalgute
eelproov Raplas.
Lk 8

9771406085007

ISSN 1406-

Tuhalas hakkasid nõiad kaevus vihtlema

Eile hakkas taas üle ajama kuulus Tuhalanõiakaev. Kui arendaja saab oma tahtmise ja Nabalas hakatakse lubjakivi kaevandama, võib see haruldane vaatepilt igaveseks kaduda. Vaata ka lk 7.

TÖNIS TUUGA foto

Nüüd ka
valikus
aiakaubad!

PERETARE

VIIMISTLUS- JA SISUSTUSKAUPADE POOD

Palju
soodsaid
pakkumisi!

VÄETISED

SEEMNED

AIAMÜLLAD

LILLESIBULAD

ISTIKUD

LILLEPOTID

LILLEKORVID

AIATÖÖRIISTAD

VIIMISTLUSTOOTED * SANITAARTEHNIKA KAUBAD * DEKORATIIVTOOTED * KODUKAUBAD * AIAKAUBAD

AVATUD: E-R 9.00 - 18.00, L 10.00 - 15.00, P - SULETUD

Viljandi mnt 72a, RAPLA Tel: 489 6105

ILM

Teisipäev
+3...+11

Kolmapäev
+4...+10

Neljapäev
+7...+15

www.ilm.ee

Nädaline

VAATA
TÖÖTURUAMETI
TÖÖPAKKUMISI!
Lk 9

Nr. 39 (2196) TEISIPÄEV, 7. aprill 2009

SÕLTUMATU AJALEHT

HIND 10 kr

Raha jätkub umbes pooltele taotlustest.
Lk 2

Üldlaulupeo segakooride laulikud on otsas.
Lk 3

Kas kiirusepiirang Orgital tõstaks liiklusohutust?
Lk 5

Rein Einasto: „On kuritegelik minna puutumata loodusesse.“
Lk 7

1. mai mõttetalgute eelproov Raplas.
Lk 8

9771406085007

ISSN 1406-

Tuhalas hakkasid nõiad kaevus vihtlema

Eile hakkas taas üle ajama kuulus Tuhalas nõia-kaev. Kui arendaja saab oma tahtmise ja Nabalas hakatakse lubjakivi kaevandama, võib see haruldane vaatepilt igaveseks kaduda. Vaata ka lk 7.

TÕNIS TUUGA foto

Nüüd ka valikus aiakaubad!

PERETARE

VIIMISTLUS- JA SISUSTUSKAUPADE POOD

Palju soodsaid pakkumisi!

VÄETISED

SEEMNED

AIAMÜLLAD

LILLESIBULAD

ISTIKUD

LILLEPOTID

LILLEKORVID

AIATÖÖRIISTAD

VIIMISTLUSTOOTED * SANITAARTEHNIKA KAUBAD * DEKORATIIVTOOTED * KODUKAUBAD * AIAKAUBAD

AVATUD: E-R 9.00 - 18.00, L 10.00 - 15.00, P - SULETUD

Viljandi mnt 72a, RAPLA Tel: 489 6105

LÜHIDALT

Raplamaa Noorte Meeskoor oli taas edukas

4. aprillil oli Jõgeva kultuurikeskuses kolmandat korda noorte meeskooride võistlamine, mida korraldab Eesti Meestelaulu Selts. Kokku osales üheksa meeskoori, kes võistlesid kahes kategoorias.

Zürri, kuhu kuulusid Jüri Rent (esimees), Ants Üleoja ja Hirvo Surva, kuulutas võitjateks A-kategoorias Järvamaa Noorte Meeskoori ja B-kategoorias Pärnu Kunstide Maja Noorte Meeskoori.

A-kategoorias, kus osales 6 noorte meeskoori, sai teise koha Raplamaa Noorte Meeskoor, kelle dirigent on Thea Paluoja. Teise kohaga kaasnes 6000 krooni suurune preemia, mille oli välja pannud Eesti Kultuurkapital.

18. aprillil korraldab Eesti Meestelaulu Selts Jõhvi kontserdimajas üle-eestilise poiste-solistide lauluvõistluse lõppvoor, kus 41 finalistit hulgas on ka neli Rapla laulupoissi, teatas seltsi juhatuse esimees Arvi Karotam. Rapla poisid osalevad ka juunikuus Põltsamaal toimivas üle-eestilises poistekooride laululaagris.

Nädaline

Raamatukogudes saab tutvuda valla üldplaneeringuga

Eelmisel nädalal toodi kõikidesse Kehtna valla raamatukogudes tutvumiseks Kehtna valla avalik üldplaneering, mille juurde kuuluvad kaardid koos selgitava tekstilise osaga.

Eidapere raamatukogu juhataja Anne Idvand kinnitas, et üldplaneeringu vastu tuntakse huvi ja on üles kerkinud mõnigi asjakohane teema, millest inimesed omavahel räägivad. Üldplaneeringuga saab tutvuda ka valla koduleheküljel.

Järgmise kuu keskel toimuvad arutelud valla suuremates keskustes, Eidaperes on see 13. mail.

Tiia Truu

Raha jätkub umbes pooltele taotlustest

Inge Põlma

Rapla maakonnast taotleb euroraha oma kultuuri- või haridusobjektide finantseerimiseks seitse omavalitsust.

Sel aastal tuli kohalike omavalitsuste investeringutoetuste (KOIT) kava eeltaotluste perioodiks 2009-2012 esitada otse siseministeeriumile. Tähtajaks, 20. märtsiks esitas eeltaotluse seitse Raplamaa valda. Järvakandi, Kärü ja Vigala vald taotlust ei esitanud.

Kõigi eeltaotluste kogusumma Rapla maakonnas on 98 285 337 miljonit krooni. Rapla maakonnale on siseministeeriumi regionaalpoliitika büroo peaspetsialisti Andres Heldringi sõnul hetkel jagamiseks ette nähtud ca 57 miljonit krooni.

Suurima eeltaotluse esitas Raikküla vallavalitsus. Sügisest ainsaks Raikküla vallas põhiharidust andvaks õppeasutuseks jääva Kabala lasteaia-põhikooli hoone renoveerimiseks taotletakse investeringutoetust ligi 25 miljonit krooni. Omafinantseeringuks märgitud 4,4 miljoni krooni kohta ütles Raikküla vallavolikogu esimees Raul Aalde, et juhul, kui taotlus rahuldatakse, tuleb see raha leida ja vajadusel pangast laenu võtta. „Seisukoht on selline, et igapäevaste kohustuste katmiseks on laenamine (omavalitsustel – toim) keelatud, aga struktuurifondidest raha saamiseks lubatakse laenu võtta.“

Ka Rapla vallas taotletakse euroraha ühe õnnetus

Euroraha taotletakse ka Rapla õpilaskodu rekonstrueerimisele.

SIIM SOLMANI foto

seisus haridusobjekti, ühiskümnaasiumi vana internadihoone õpilaskoduks rekonstrueerimiseks (ehitus algaks 2011. aastal). Rapla vallavanema Aare Heinvee sõnul on tegemist pigem maakondliku objektiga, kuna õpilaskodu on vaja eelkõige mujalt Raplase kooli tulnud õpurite majutamiseks. „Kui projekt heaks kiidetakse, siis omaosalusega (ligi 1,8 miljonit krooni – toim) probleeme ei ole,“ kinnitas Heinvee. Reserv on tekkinud ka sellest, et majanduskriisiga langenud ehitushinnad on tunduvalt vähendanud RVG spordihoone maksumust. Esialgu arvestatud 90 miljoni krooni asemel läheb spordihoone vallavanema sõnul maksma

ELTAOTLUSED:

- Kabala lasteaia-põhikooli hoone renoveerimine
- Rapla õpilaskodu rekonstrueerimine
- Kasvandiku tee 15 hoone (Kaiu) rekonstrueerimine huvikeskuseks
- Kohila Sipsiku lasteaia 2 rühma taasavamine ning hoone soojustamine
- Järlepa haridus- ja kultuurikeskuse (HAKUKE) projekteerimine, ehitamine ja sisustamine
- Märjamaa valla keskraamatukogu rekonstrueerimine
- Kaerepere aleviku lasteaiahoone ehitamine

natuke üle 50 miljoni krooni.

KOIT-kavast toetuse saamiseks on riik kehtestanud küllaltki karmid tingimused. Nii peab regionaalministri pika pealkirjaga määruse „Meetme „Kohalike avalike teenuste arendamine tingi-

mused“ tingimused ning perioodi 2007-2013 kohaliku omavalitsuse investeringutoetuste kava koostamise kord“ järgi olema minimaalne taotluse suurus 5 miljonit krooni ja omaosaluse määr vähemalt 15 protsenti projekti üldmaksu-

musest.

Siseministeeriumi regionaalpoliitika büroo peaspetsialisti Andres Heldringi sõnul kontrollitakse praegu ministeeriumis, kas esitatud eeltaotlused vastavad määruses toodud tingimustele. „Juuni alguses saadetakse projektid maakondlikku komisjoni hindamiseks. Komisjon paneb need pingeritta. Pingerea peab kooskõlastama ka maakondlik omavalitsusliit. Siis saadetakse see siseministeeriumi ekspertkomisjoni, kes teeb lõpliku ettepaneku KOIT-kava eelnõu osas,“ kirjeldas suhteliselt pikka otsustusprotsessi Andres Heldring.

Eelmisel aastal kinnitas vabariigi valitsus oma korraldusega maakondade eelismekirjad, mille alusel saavad Rapla maakonnas investeringutoetust RVG spordihoone ehitus (rügi suuruselt teine toetussumma, 45 miljonit krooni), Märjamaa ja Järvakandi rahvamaja renoveerimine, Kohila mõisa ait-kuiivati renoveerimine raamatukoguks ja Vana-Vigala põhikooli rekonstrueerimine. Lisanimekirjas (st saab raha siis, kui seda teistest maakonna projektidest üle jääb) oli Kärü põhikooli staadioni-tööõpetusmaja ehitamine. Kärü vallavanema Elari Hiisi sõnul sai vallavalitsus viis nädalat tagasi kirja, milles teatati, et raha on olemas. „Praegu käib hanke ettevalmistamine,“ kinnitas Hiis.

HINNAVÕRDLUS

Apteegi abil õitsvat kevadet nautima

Katrín Helend-Aaviku

Kevade saabumine, soojad ilmad ja õitsemise puhkevad puud teevad paljudel meele rõõmsaks, kuid 10%-l Eesti elanikest algab hoopis vaevarikas aeg, mis kestab umbes

mai lõpuni, kuni õhus on allergiat tekitavat õietolmu. Vesine nohu, aevastamine, pisaravool, silmade punetus ja sügelemine, mis sõltuvad õues olemisest, võivad olla õietolmuallergia sümptomid. Viimase puhul võivad aller-

gilisi vaevusi esile kutsuda ka mõned toidud.

Apteekrite sõnul küsitakse allergiaravimeid juba usinasti, tänases hinnavõrdluses on kolme käsümüügi allergiaravimi hinnad maakonna apteekides.

ARVO KULDKUPEI foto

Rapla kesklinna tuleb suurem R-kiosk

Rapla kesklinnas bussipeatuse juures on olnud R-kiosk lammutati eile ning asendatakse tõenäoliselt neljapäevaks juba uema ja suuremaga. R Kiosk Eesti ASI sekretär Mai Norma selgitas: „Sooviga muuta Rapla linnapilti kaunimaks ning et teha ostmine klientidele meeldivamaks, on käsil Rapla kesklinna R-kioski vahetus. Vana kioski asemele kerkib 9. aprillil juba uus, suurem ja laiem kaubavalikuga R-kiosk. Raplas Mahlamäel asuva R-kioski me aga sulgesime ning kokku jääb Raplase nüüd kaks kioski. Rapla maakonda jääb kokku neli kioski.“

Senine R-kiosk Rapla kesklinnas oli lisaks ajakirjandusväljannete ostmisele paljudele vajalik koht veel selle poolest, et kioski kõrvale oli nagu selle katuse pikendusena ehitatud ka varjualune. Seal said inimesed vihma- ja tuulevarjus bussi oodata. Kioski lammutavate töömeeste sõnul tuleb ka uuendatud R-kioski juurde taas varjualune.

Maire Kõrver

	Loratin Express 10 tabl	Aceterin Express 10 tabl	Kestine 10 tabl
Rapla Apteek OÜ (Tallinna mnt 9)	54.-	61.40	71.70
OÜ Nore Apteek	61.40	61.40	57.50
Rapla Pereapteek (Hariduse 3)	61.40	61.40	57.50
Kohila Apteek OÜ	52.-	61.-	68.-
OÜ Risto Apteek	54.-	61.30	71.70
Märjamaa Apteek OÜ	61.10	61.35	57.50
Vigala apteek OÜ	-	61.-	66.50
Kehtna Apteegi OÜ	49.-	49.-	-

ÜKS KÜSIMUS

Mida olete volikogu liikmena teinud oma valla heaks?

Jüri Võigemast (pildil), Rapla vallavolikogu liige, eelarve- ja arengukomisjoni esimees, kandideeris Eesti Keskerakonna nimekirjas: Ma ei ole päris kindel, kas keegi veel mäletab, aga peagi hakkab lõppema esimene pikk valimisperiod. Nimelt kõik varasemad volikogude koosseisud on saanud tööd teha kolm aastat. Seekordsel on tööaastaid neli.

Mille üle mina kõige rohkem rõõmustan, volikogu tööle mõeldes? Alati on heameel, kui mõni oluline eesmärk teoks saab. Eriti siis, kui selle ettevalmistamine ja teoks saamine on palju aega ja vaeva nõudnud. Siinkohal pean silmas Matsalu veeprojekti ja ka Rapla ning Kehtna ühist veeprojekti. Silmale vaadata pole nagu eriti midagi jäänud, sest

torud on maa all, aga paraku nii see juba kord on, et kõik mis loodud, ei pruugi näha olla, aga ometi on olemas. Kõigi jaoks. Nii on ka volikogu liikme tööga.

Olen alati hinnanud neid inimesi, kes lisaks oma igapäevastele tegemistele on nõus oma aega ja energiat ühiste väärtuste loomise panema. Olgu selleks siis ühine puhtam, parem, tervem elukeskkond, raamatukogud, koolid, lasteaiad, teed-tänavad ja mänguväljakud. Või ka lihtsalt hea sõna või idee, mida ühistes huvides pakkuda või teistega jagada. Olen enda ülesandeks lugenud head mõttet kimpu koguda ja need ühiseks tahteks pöimida.

Alati võiks rohkem ja paremini, aga õnneks on kõigil see võimalus sügisest jälle olemas. Seni peab nende probleemidega, mis elu ja majandus teele on tõstnud, hakkama saama. Loomulikult saamegi, pole ju muud alternatiivi. Siinkohal minu tänu kõigile Rapla valla inimestele ja vallavolikogu ning -valituse kolleegidele, kes on oluliseks pidanud, et kodukant hea ja parem paik oleks.

Küsis Maire Kõrver

Sirje Ehrenpreis (pildil), Märjamaa vallavolikogu liige, kandideeris valimisliidu Märjamaa nimekirjas: Olen volikogu liige esimest hooaega, komisjonidesse ei kuulu. Kandideerin, kuna tundus, et haridusvaldkond ja selle spetsiifika ei ole volikogus piisavalt esindatud.

Minu jaoks on olnud need aastad kõigepealt suur õppimise aeg, see on avardanud mu silmaringi ka teiste eluvaldkondade suhtes, muidu kipuvad inimesed ikka kõike ainult oma väikese mätta otsast vaatama. Volikogus olles tuleb teha kodutööd ja koostööd, avaldada oma arvamust ja kaitsta seda, kui vaja, leida kompromissid ja vastutada. Alati ei ole tulemused kohe silmaga nähtavad.

Olen osalenud koalitsioonikoosolekutel-aruteludel ja olnud toeks haridusküsimuste selgitamisel - see on valdkond, millest kõik arvavad end palju teadvat. Meie vallas on tublid õpetajad ja tugevad koolid, aga haridusvõrk vajab korramist. Need otsused ei tule kergelt, selles osas on suur töö veel teha. Väikestes koolides tuleb töötada liitklassi tingimus-

tes. Et leida paremaid lahendusi ja õppida teistelt, kirjutasin projekti ja palusime appi rootsi õpetajad Märjamaa sõpruspiirkonnast Varast, et nad tutvustaksid oma kogemust eri vanuses laste õpetamisel.

Praeguses majandusolukorras on olnud vaja vastu võtta raskeid otsuseid, palkade langetamine on üks nendest, aga uskuma peab ikka paremasse tulevikku.

Südamelähedaseks teemaks pean oma kodu ja selle ümbrust, olen osalenud mitmel korral alevi koristamise talgutel. Kevad läheneb ja lumi taganeb - teeme oma ümbruse korda! Hoidkem oma kodu ja oma inimesi!

Küsis Tiia Truu

Üldlaulupeo segakooride laulikud on otsas

Margus Mikomägi

Pühapäeval Raplamaa segakooride teises eelproovis ütles dirigent Toomas Voll, et Rapla kooride tase on ülikõrge.

Toomas Voll tõstis peakohale ühe segakoori lauludega laulupeolauliku, küsis, millise koori oma see võiks olla, ja rõhutas, et segakooride laulikud on otsas. Seega on Eestis niipalju segakoore ja lauljaid, kes soovivad laulupeole, et laulikud on defitsiit.

Pika päeva kestnud proov ja ettelaulmine oli sedavõrd kantud positiivsest energiast, et Rapla kultuurimajas tekkis õige peo õhkkond. Ülevaatajaid-proovi läbiviijaid oli kaks, peale Toomas Volli kuulas ja juhendas me maakonna segakooride lauljaid laulupeo segakooride üldjuht Heli Jürgenson.

Toomas Voll ütles pärast pikka päeva Raplamaa kooride kohta vaid kiitvaid sõnu. Ütles, et koorijuhid hoiavad oma koore, see paistab maakonna lauljaid kuulates ja võrreldes silma. „Koorijuhid seljataga on tublid koorid, kellele repertuaari selgeks õppimine raskusi ei valmista.“

Laulupeo proov nägi välja üliatraktiivne ja sugestiivne. Koorilauljad ja koorijuhid istusid saalis, dirigendid Toomas Voll ja Heli Jürgenson juhatasid seda suurt ja kuulukat lauljate väge lavalt. Kehakeel ja vaba meel saatsid nii proovi läbiviijaid kui ka meie lauljaid. Öhtu lõpus oli ka nn ettelaulmine, mis andis ettekujutuse kooride tasemest ja

Saalistis lauljaid kuulas keskendunult laulupeo dirigentide nõuandeid.

MARGUS MIKOMÄGI foto

laulupeo repertuaarist. Tasub minna küll laulupeole, ka kuulajana, on tasemel repertuaar ja vägevad lauljad nagunii.

Omamoodi vürtsiks võttis raplalaste eelproovist ja ettelaulmisest osa Ausma perekonna segakoor. See koosnes isadest, emadest, lastest ja lastelastest, miniatist ja väimeestest. Ses kooris laulis ka tuntud meediaekspert Raul Rebane.

Oma esimese suurema etteaste tegi koor nimega August07, kus laulab kaasa Rapla maavanem Tõnis

5. APRILLIL LAULSID RAPLA EELPROOVIL

Juuru segakoor
Märjamaa segakoor Rello
Järvakandi segakoor
Rapla Vesiroosi gümnaasiumi segakoor
Kohila segakoor Loonela
Rapla August07
Kapa-Kohila kammerkoor
Segakoor Cantus
Kehtna segakoor
Kohila gümnaasiumi segakoor
EELK Hageri koguduse kammerkoor Lambertus
Segakoor Ausma Harjumaalt
Märjamaa segaansambel Ceres
Kabala segakoor
Maarja koor
Rapla ühisgümnaasiumi Mitte-Riinimanda noortekoor

Blank ning mida iseloomustab samuti emade, isade, poegade, tütarde kaasaulmine. Asjata ei räägita suurest lau-

lupeost kui Eesti suguvõsa kokkutulekust. Rapla eelproov tõestas, et isegi konkurentidena hoitakse kokku.

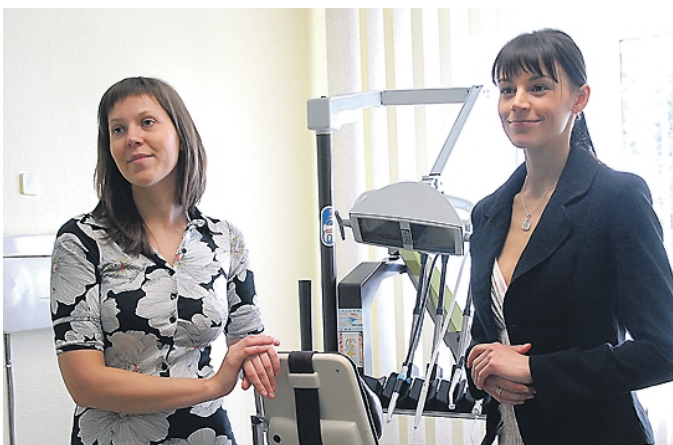
Märjamaal saab taas hambaid ravida

Maire Kõrver

Eelmisel nädalal alustas vahepeal ühegi hambaarstina olnud Märjamaa alevis tööd kaks noort hambaarsti - Kai Uustalu ja Anni Tafenau.

Kursusekaaslasel Anni Tafenau ja Kai Uustalu, kes lõpetasid Tartu Ülikooli 2008. aasta kevadel, moodustasid osahinguga Märjamaa Hambaravi ning alustasid tööd Märjamaal Pargi tänaval endise Maimar-Dentali hambaravi ruumides.

Aastakümneid n-õ hambaravi mekaks olnud Märjamaa, kus tegutses arvukalt hambaarstideid, keda külastasid patsiendid lähedalt ja kaugel, oli käesoleva aasta algul jäänud kohapealse hambaravi võimaluseta, kuna Maimar-Dentalis viimasena tööl olnud hambaarst Mare Tomson jäi pensionile. (Tema kolleeg Maire Schotter läks pensionile juba kolme aasta eest.)

Märjamaa hambaarstid Kai Uustalu ja Anni Tafenau.

ARVO KULDKEPI foto

Noorte arstidega vesteldes selgus, et Mare Tomsonil on teeneid ka selles, et Märjamaal on jälle hambaravi. Ta ärgitas Kai Uustalu koduvalda Märjamaale tööle tulema. Kai on pärit Märjamaa vallast Kasti külast, lõpetanud Haimre põhikooli ja 2003. aastal Rapla Vesiroosi gümnaasiumi. Ülikooli lõpe-

tamise järel asus ta elama taas kodukohta Kasti külla. Märjamaa plaanib elukohaks valida peatselt samuti Anni Tafenau.

Kai on töötanud hambararstina Raplas ja Anni Tafenau Tartus ja Mustlas. Selle kõrvalt tegelesid nad oma äriühingu asutamisega ning seeläbi omandasid erialaste

oskuste kõrval ka majandamise ja ettevõtluse alaseid kogemusi. „Head nõu oleme selleks saanud Mare Tomsonilt. Ka perearst Marika Hiimaa muretses sellepärast, et Märjamaal polnud hambaravi ja ta võttis ühendust ning soovitas Märjamaale tööle tulla. Mitmed meie kursuselt on tööle läinud hoopis välismaale,“ ütles Kai Uustalu.

Kuigi hambaarstide assistendi kohale tuli üle paarikümne avalduse, mida saadeti isegi Tallinnast ja Pärnust, valisid arstid sellesse ametisse kohaliku inimese - Angela Lehtla.

Kaks päeva töötab Märjamaal Kai Uustalu ja seejärel samuti kaks päeva Anni Tafenau. Kuna esialgu pole veel teada, mis aja jooksul Märjamaal arstidele n-õ täiskõormuse jagu patsiente koguneb, jätkavad mõlemad veel mõnda aega ka oma senises töökohas.

NÄDALISE JUHTKIRI

Eeskujulik Eesti

Me oleme hirmsasti uhked oma Eesti üle. Näiteks oli eilsetes uudistes jälle lugeda, et meie pisike riigike leidis võrdväärse USAga äramärkimist NATO-kohtumise deklaratsioonis – me oleme maailmas ainus tõsiselt võetav kübersõjavastase võitluse keskus! Vaat nii!

Selliseid vahvaid raporteid võiksime veel hulga ette lugeda. Ikka sellest, kui tublid me oleme.

Paraku kipub nende uhkust kaugele kandvate fanfaarihelidena kajavate hüüete varju jääma see, et samal ajal kipume oma riigiga jääma paljude niisuguste loendite lõppu, kus on juttu rahva kestmisest, turvalisusest, lastekaitsest, hoolest vanurite eest.

Ideaalne näide jõmmkarakalikkust mõtlemisses on pensioni teine samm, mida propageeris vaid kaheksa-ühelks aastat tagasi jõuliselt Reformierakond eesotsas toonase peaministri Siim Kallasega. Siis lubati, et maailm võib ümberringi kokku kukkuda, aga sambad jäävad, sest Eesti riik hoolib oma rahvast. Nüüd on sellest hoolimisest järel vaid tühi vile.

Sama on lastega. Me oleme hirmus uhked selle üle, kuidas oskame PISA konkursiks oma õpilasi ette valmistada, et niimoodi oma erist tarkust demonstreerida. Aga samas ei jätku meil lasteaiakohti (lasteaiad likvideeriti mõni hea aasta tagasi, sest keegi arvas, et eestlastel rohkem lapsi ei sünni), nüüd suleme koole ja tühendam külasid, ilma et teaksime, milliseid tagajärgi see endaga kaasa võib tuua.

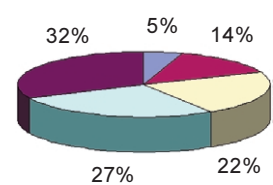
Eesti riik elab väljapoole, püüab sulgi kohevile ajades kogu aeg ennast maailmale tõestada. Aeg oleks sellest lastehaigusest üle saada – riiki ei ole tehtud ju selleks, et keegi kuskil Kanadas või Austraalias meid märgates imetlusest väriseks. See on tehtud meie enda jaoks, selleks, et me saaksime rahvana edasi kesta ja oma kultuuriga maailma rikastada. Paraku...

Tõnis Tõnisson, peatoimetaja

ONLINE KÜSITLUS

Mida arvate II pensionisamba sissemaksete peatamisest?

Kokku vastajaid: 74
www.nadalin.ee

- * Ma ei ole selle süsteemiga ühinenud 32%
- * Niisugused otsused kahandavad riigi usaldusväärsust 27%
- * See oleks mõistlik, ei näe selles midagi halba 22%
- * Ikka parem lahendus kui näiteks emapalga kallale minek 14%
- * Ei oska midagi arvata 5%

Nädaline

Rapla 79502, Tallinna mnt 17, tel 489 2133, 5567 3260
reklam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084, faks 489 2135
e-post: nadaline@nadalin.ee
kodulehekülj: www.nadalin.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson
Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244)
Sekretär: Merle Võigas (489 2133)
Ajakirjanikud: Tiia Truu (489 2139), Margus Mikomägi (489 2134), Maire Kõrver (489 2241), Heino Laiapea (489 2245), Teet Teder (489 2242)
Fotograaf: Arvo Kuldkepp (489 2137)
Kujundajad: Ulvi Blande, Craig Tislar (489 2138) ja Siim Solman (489 2245)
Keeletoimetaja: Liivi Jegorov (489 2132)
Raamatupidaja: Mare Domberg (489 2136)
Müügijuh: Katrin Polli (489 2243, 5551 1084)
Projekti juht: Jürgen Post (489 2131, 5551 1084)
Kuulutused ja reklaam: Juulija Rüsse (489 2130)
Korrektor/online toimetaja: Katrin Helend-Aaviku (489 2246)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastõid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastõid ei tagastata ega retsenseerita. Honoreeritakse tellitud kaastõid. Nädalilist on võimalik tellida Eesti Posti sideaoskondadest, toimetuse reklaamiosakonnast ja Internetis Nädalise koduleheküljel. Toimetus võtab vastu ka telefonits esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 9-17 Tallinna mnt 17, Rapla. Tel 489 2130, faks 489 2135. Trükk AS Kroonpress. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eal.ee või tel 646 3363

“Minu Eesti” mõttetalgud on hea põhjus kokku tulla ja koos ära teha

Anneli Ohvri, “Teeme Ära! Minu Eesti” toimikond

Kui tihti me üksi oma probleemidele lahendust otsides lõpuks käed jõuetult rippu laseme? Sest jõud ei käi üle. Aga kui sama probleem on ka teistel, kes üheskoos oleksid valmis panustama probleemi lahendusse? Miks me siis ootama jääme, et “need seal kuskilt ülevalt” selle korda ajavad? Koos me suudame palju asju ise ära lahendada ja nii oma elu paremaks teha.

Eelmisel aastal ühendasi-me jõud selleks, et üheskoos Eestimaa prügist puhtaks teha. Algatus õnnestus tänu tuhandetele vabatahtlikele, kes ei pidanud paljaks anda oma panus parema Eesti hüvanguks. Kuid parandamist vajavaid asju on Eestis palju. Mis oleks, kui me tuleksime taas kokku ja arutame, mida saaksime kõik koos ja südamest ära teha iseenda, oma perekonna, oma lähiringi, sõprade, kogukonna ja Eesti heaks! Kas või midagi väikest, mis aitaks meil kõigil üheskoos elujärke Eestis parandada.

“Minu Eesti” mõttetalgud, kus üle Eesti on võimalik mõtlema koguneda 400 mõttekotta, on võrreldavad mõttelise prügikoristusega, kuhu igaüks saab tulla, et endal pikalt hinge peal olevat küsimust arutada, sellele lahenduse leida ja see ka ellu viia. Oluline, et igaüks leiaks midagi, mida ta saaks ise või koos teistega ära teha. Ja ehk neist väikestest tehtud asjadest saavadki alguse suuremad muutused.

Igaüks saab esitada talle südamelähedase küsimuse, niikaua kuni see algab sõnaga “kuidas”, et soodustada lahenduse leidmist. Näiteks esitab osaleja küsimuse, kuidas säilitada maal ettevõtetust ja töökohti? Kõik teemast huvitatud inimesed koonduvad vestlusringi ning püüavad üheskoos uusi ja nutikaid lahendusi pakkuda. Lahenduseks võib olla see, et osalejad otsustavad ise oma kogukonnaga taasavada poe ja juba järgmisel päeval haaravad härjal sarvist. Ikkagi paar töökohta juures.

Aga lahenduseks võib olla ka üle-eestiline programm, kus suurend ettevõtteid aitavad

väikestel ettevõtetel maal sündida ja sellega töökohti luua. Viimast ideed on raskest iseteostada, seetõttu sellised ideed hakkavad endale toetust koguma “Minu Eesti” ideepangas, kus spetsialistid kogu Eestist annavad oma hinnangu, kuidas mingit ideed saaks teostada. Neid ideid saab juba aasta teises pooles koos uuesti arutada, millistega tasub edasi minna ja millistega mitte.

Kuidas mõttetalgutest osa võtta?

Registreeruda saab kolmeliikmelise seltskonnana www.minueesti.ee lehel. Registreeruda saab ID kaardi või pangalinkide kaudu. Pole vaja karta oma pangakonto pärast, sellele ligipääsu ei teki “Minu Eesti” toimikonnal mitte kuidagi. Kui puudub arvuti või internetiühendus, saab sammud seada kohaliku raamatukokku. Seal saab ka üksi registreeruda.

Kes soovib ise mõttetalgutel küsimuse esitada, sel on hea enne pisut tausta uurida - mida rohkem infot, seda kergem on talgulistel häid lahendusi pakkuda.

Eesti laste heaolu ikka kännu taga kinni

Katrin Saks, Euroopa Parlamendi liige, Eesti Lastekaitse Liidu president

Viimase kuu jooksul avaldatud kahe olulise uuringu tulemustest selgus, et Eesti ei suutnud Euroopa Liidu seatud eesmärgi lastepäevahoiu valdkonnas täita. Teiseks paneb praegune majanduslangus suurimasse vaesusohu üksikvanemad ja paljulapselised pered.

Lasteaiakohad ikka probleemiks

Euroopa Liidu Nõukogu seadis eesmärgiks, et aastaks 2010 peab liikmesriikides lastepäevahoiuteenus olema tagatud vähemalt 90% lastest vanuses 3 kuni kooliealiseks saamiseni ja 33% alla 3 aasta vanustele. Eesti seda eesmärki ei täitnud. Vanusegruppis 0-3 aastat suutis Eesti tagada lastepäevahoiu 16-26% lastest. Vanusegruppis 3 kuni kooliealiseks saamiseni jäi Eesti lastepäevahoiu tagamisel vahemikku 70-85%.

Kuigi Eesti riik suutis majandussurutise tingimustes tagada kooliõpetajate pisike palgatõusu, puudutab praegune kriis lasteaiade väga valusalt. Kohtusini mõni nädal tagasi mitme lasteaiajuhatajaga, kes seda kinnitasid. Esiteks peavad nad palgu või muid kulutusi vähenda-

ma, aga veelgi olulisem on, et vett vedama on läinud aastatepikkused ponnistused ühtlustada kooli- ja lasteaiatöötajate palku ning seeläbi senisest rohkem väärtustada alusharidust.

Riik peab tagama lapsevanematele vajaliku lastepäevahoiu - see on oluline mitte ainult võrdõiguslikkuse, naiste tööhõive seisukohalt, vaid tagab ka lastele korraliku alushariduse, mis aitab hiljem koolis paremini hakkama saada. Meil tuleb hooliga pingutada söimekohtade osas täitmaks Euroopa Liidu Nõukogu seatud kriteeriume. Vanemahüvitise mõju jääb tagasihoidlikuks, kui me ei suuda lahendada probleemi, mis saab lapsest edasi.

Sagenevad ka juhtumid, kus lapsed jäetakse lasteaiast koju, et kulused kokku hoida.

Vaesus üksikema nägu

Hiljuti tutvustati Euroopa Parlamendis Eurochildi raportit, mis analüüsib laste vaesuse vähendamiseks kavandatud rahvuslikke tegevuskavasid. Eestit puudutavad numbrid võivad tunduda esmapilgul rahuldavad, kuid majanduslanguse tingimustes ja tööpuuduse kasvades võib pilt drastiliselt muutuda.

Analüüsist selgub, et laste vaesusrisk Euroopa Liidus on 19%, mis on veidi vähenenud, kuid siiski 3% suurem kui

täiskasvanutel. Eesti kuulub nende riikide hulka, kus on üks suuremaid vaesusriske vähenemisi viimastel aastatel. Ei tasu aga hõisata enne õhtut - see tulenes pigem kõrgest tööhõivest kui spetsiaalsetest meetmetest ning majanduslanguse keerises on suur oht, et pilt muutub. Iga protsendipunkti taga on ju konkreetsed lapsed ja mitte ainult nende tänane heaolu, vaid ka tulevikuvõimalused. On selge, et riik peab pöörama eelkõige tähelepanu üksikvanematele ja paljulapselistele peredele. Kolmandik üksikvanematest ja neljandik lasterikastest peredest kuulub riskigrupi.

Eesti riiklikus arengukavas on eesmärk vähendada 0-15aastaste absoluutset vaesust 9,4%-6,2%. Kuna siiani pidi vaesust vähendama vaid majanduskasv, siis nüüd on see eesmärk ebareaalne. Euroopa Parlament on püstitanud eesmärgi vähendada 50% laste vaesust aastaks 2012. Situatsioonis, kus ennustatakse, et Euroopa Liidus on järgmiseks aastaks 25 miljonit töötut, on võetud eesmärki samuti raske täita. Seetõttu peavad riigid juba praegu mõtlema, kuidas toetada kõige haavatavamad ühiskonnagrupid ehk lapsi. Paraku on sotsiaalsete meetmete osakaal riikide kriisiga võitlemise pakettides väike või olematu, kahjuks ka Eesti puhul.

KÜSITLUS

Kuidas valmistute kevadeks?

Irina, invaliid: Praegu on veel vara, aga plaanin kartulit maha panna. Varem olen ka pannud, aga mitte igal aastal. Seeme on mul vähemalt olemas.

Salme, pensionär: Suverieideid veel pole välja otsinud - liiga külm alles. Küll jõuab. Aeda minna on veel liiga vara.

Ivi, endine postiljon: Astriseemned on juba ostadud - sel aastal on valik väiksem. Varsti panen need kasvama.

Joonas, tegeleb skautlusega: Valmistume skautide jüripäevaks, mis tuleb Pärnus. Kevadel on parem matkadel käia ja metsas ööbida.

Rein, töötü ehitaja: Kevad tuleb nii kuidas tuleb, mis seal valmistada. Pühapäeval nägin, et kured on tagasi. Õnapuid tuleb lõigata. Sel aastal kohe kindlasti tuleb potipõllundusega tegelda, ise midagi kasvama panna.

Merilin, klienditeenindaja: Käisin just šoppamas, et kevadhoajaks uusi riideid saada. Aiamaoöbli töömehe välja ja pühapäeval sai esimene grill ka tehtud.

Küsis Maire Kõrver
Pildistas Arvo Kuldkepp

MÕELDES EDASI

Surra lollina

Margus Mikomägi

Reedel, siis kui Raplamaal oli vist esimene kevadilm ja Metsatöll oma lavatehnikakola Rapla kultuurikeskusesse kandis, laulsid lapsed maja kammersaalis rõõmsalt: „Inimene õpib, kuni elab, sureb aga ikka lollina, lollina, lollina, sureb ikka lollina.“ See oli kole, et mitte ütelda loll.

Metsatöllu mehed seal siis võistlesid selles, et kõik tahtsid helitehnika- ja muid kaste kanda, ütlesid uhkelt, kuidas neile transa-mehe töö meeldib, pärast talve kuluvat enese liigutamine kohe marjaks ära. Kuidagi nii nad seal omavalhel rääkisid, et kui saaks, siis saadaks vaimse arvuti taga töö kuradile, aina tassiks ja tassiks lavakola. Mõtlesin siis ja mõtlen nüüd, et see pole jutt ega asi.

Siis mõtlesin ennast tagasi selle aega, kui teatrist ajama panin ja Saaremaal metsavahiks hakkasin, raietööd teha vuhutisin ja sellega enamasti väga rahul olin. Olin siis enam-vähem sama vana kui need Töllud, kelle füüsilise töö armastuse juttu, vaimsega võrreldes, pealt kuulsin. Nüüd ma mõtlen tõesti, et miks ma küll siis ei olnud nii tark, et oleksin enda vaimsele harimisele mõelnud, kui teatrist lahkusin.

Olin noor ja väge täis, heinategu ja sitaviskamine mul konti ei murdnud. Käisin küla peal abiks siga tapmas ja maha lastud metssiga metsast kelguga naabri koju vedamas öösel. Nüüd mul kõik kondid ja luud valutavad. Nii hull see ju veel ei ole, aga ükskord, kui algab pensioniaeg ja oleks aega süvenenult pakse tarku raamatuid lugeda, on silmad ilmselt nõnda läbi, et ka see pingutus on ja vähem mõnus.

Tahan öelda, et vaimset tuleks ennast pingutada juba noorelt.

Pühapäeval paistis päike ja kevad kogus hoogu mitte minutite, vaid sekunditega. Laupäeval veendusin, et Eestisse on jõudnud toonekured, luiged, pardid, haned ja kiivitajad. Raplas, haigla taga silla juures mängisid üks emane ja kaks isast parti inimestegi seas üsna levinud mängu „püüa mind“. Mõtlesin seda ilusat pilti vaadates Rapla kooliõpetajatele ja lasteaiaõpe-

tajatele, kes just nüüd kevade tuleku ajal võiksid omi pisikesi ja suuri õpilasi viia kevadet vaatama ja elust siis sinna juurde rääkida.

Ootas pühapäeval sõbra kõnet, et toast pääseda ja jalutama minna, ja siis ETV „Laululahing“ ütles mulle taas selge sõnaga, et õpi, õpi, ega sa targaks ei saa. Kollastes türipides kaunid noored neid olid ses suisa veendunud, et „ma suren lollina“. Kõigutasi aga rinnakesi ja deklareerisid: „Lollina, lollina, lollina...“ Ja seda oli omakorda väga loll vaadata.

Hiljem aeglaselt kevades kõndides mõtlesin sellest, miks meil on nii kujunenud, et rumal olla ei ole häbiasi, tugev olemine aga on reegel. Ma ikka imestan, et päritakse teatud eas, kuidas tervis on, ja siis peetakse silmas, et kas käedjalad terved. Mis pea sees toimub, ega selle vastu suurt huvi ei tunta. Imelik, kas pole.

Seda lollina suremise laulu saab muidugi võtta kahte viisi. Üks on see, et mida rohkem sa mõtled, seda rohkem tekib küsimusi. See ei tähenda aga sugugi seda vemmeldavat loll olemist. Omakorda võib ju mõelda seda kah, et kui tark olemine oleks moes, siis puuduks sellel väärtus. Mood on kaduv väärtus. Samas see Rannapi ja vist kadunud Ott Arderi pop-lauluke on jäänud. Üha popimaks seda laulda vemmeldatakse. Ometi on Rujal ja Rannapil ja Arderil sootuks arukamaid ja sügavamaid tekste viisistatud. Lohutan ennast sellega, et eks neidki lauldakse. Äkki lollina suremine läheb moest, ma veel loodan.

Umbes samal ajal, kui lollina suremine Eestis moodi lauldi, nägi ilmavalgust Hando Runneli luulekogu „Mõtelda on mõnus“, selline vahva, loominguline, mänguline luuleraamat. Seal, ma usun, said mitmed innustust olemise talumatut kergust taluda. Mina nende seas.

Täna oskan ma oma kogemustele, ka tugev olemise kogemustele toetudes, öelda, et vaimse füüsilise vahe on selles, et vaimne ei väsita. Väsitab sekeldamine. Seda ma ka usun, et kui noorelt mõtted vabalt rändama lasta, saab tervena surragi.

Kas kiirusepiirang Orgital tõstaks liiklusohutust?

Maire Kõrver

Eelmisel nädalal Märjamaa lähedal Orgital juhtunud kaks inimvigastustega liiklusõnnetust on Orgita elanike hulgas pannud liikvele mõtte, et Orgital tuleks kehtestada sõidukitele täiendav kiirusepiirang - senise 70 km/h asemel 50 km/h.

Politsei pressiteade ütleb, et Märjamaa vallas Märjamaa-Koluvere tee 1. kilomeetril juhtus pühapäeval, 5. aprillil kella 14.43 ajal liiklusõnnetus, kus sõiduauto Honda Accord, mida juhtis 25aastane mees, põrkas vasakpöördel kokku otse liikuva mootorrattaga Yamaha YZF-R1, mida juhtis 24aastane mees. Mootorrattur sai vigastada ning toimetati Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse. Millise kiirusega sõidukid liikusid, selgitatakse välja väärtemenetluse käigus.

30. märtsil kell 21.53 juhtus liiklusõnnetus samuti Märjamaa-Koluvere tee 1. kilomeetril, kus Mazda Premacy, mida juhtis 33aastane naine, sõitis otsa valgustamata teelõigul ette jooksnud 15-aastasele poisile, kes sai vigastada.

Poiss viidi haiglasse, seoses avariiga kuulati ta üle neljapäeval. Lääne politseiprefektuuri infojuht Kristi Mägi märkis: „Kuna tegemist on kriminaalmenetlusega, politsei juhtunud praegu lähemalt kommenteerida ei saa.“

„Mõeldes viimaste aastate liiklusõnnetustele Märjamaal, paistab küll, et neid juhtub millegipärast eriti meil Orgital,“ arutles noorukile raskeid vigastusi tekitanud liiklusõnnetusest vapustatud Orgita elanik Age (nimi muudetud – toim). „Tuleks nagu Märjamaa alevis ka Orgital sõidukiirust piirata

50 km/h - 70 km/h pole ilmselt piisav.“

Sama meelt on orgitalane Juta (nimi muudetud - toim), mitme lapse ema: „Samuti nagu Märjamaa alevis, on Orgita ju tiheasustusala ja ringi liigub palju suuremaid ja väiksemaid lapsi.

Muidugi võib probleem olla selles, et nad ei ole liikluses ettevaatlikud. Noorukeid on näha väljas tee peal ringi liikumas ja muusikat kuulamas, kõrvaklapid peas – nad ei pane tähele liikluses toimuvat, ohutunne kaob. See on hea, et Orgital on nüüd kerge tee ja selle ääres valgustus.“

Orgita viiekorruselise maja elanik Liina tõdes: „Oma rõdult näen, et ikka päris tihti on sõiduteel kiirust ületavaid juhte, kellele meeldib seal „ketsi anda“.“

Muudatusettepaneku saab esitada igauks

Maanteeameti liiklusohutuse spetsialist Valdo Jänes vaatas maa-ameti veebilehelt teeregistri kaardilt viimase kümmeaastase liiklusõnnetusi Märjamaa ja Orgita piirkonnas. Kaardile on märgitud teelõigul Orgital Märjamaa kiriku ristmikuni 11 inimkannatanuga liiklusõnnetust; kiriku ristmikust kuni alevi lõpuni Pärnu maantee 10 ja Märjamaa alevis Kasti (maanteeameti kaardi järgi Märjamaa-Valgu) teel 4 inimkannatanuga liiklusõnnetust.

Rapla politseijaoskonna juhtivkonstaabli Jaanus Peitre kommentaar:

„Orgita õnnetuspäiga teeolude kohta võib öelda, et andud teelõik ei ole sugugi liiklusohutlik. Sõidutee ja kergliiklustee on teineteisest eraldatud piisavalt laia haljasalaga. Pimedal ajal on kergliiklustee valgustatud. Kiirus sellel teelõigul on piiratud kuni 70 km/h, mis on täiesti piisav.“

Üldjuhul on nii jalakäijal kui ka jalgratturil sõiduteele mineku vajadus vaid tee ületamisel. Sarnane vajadus on aga ka suure trassi ääres liikuvat jalakäijat ja jalgratturit, kuid see ei tähenda, et peaks täiendavaid kiirusepiiranguid rakendama. Seni juhtunud liiklusõnnetused on põhjustatud inimlikust ettevaatamatusest või lohakusest, mitte teelõigu ohtlikkusest.“

Segadus teede nimetustega

Raadio liiklusinfo järgi ei mõistnud paljud märjamaalased, et 30. märtsi õnnetus oli Orgital. Ametliku nimetuse Märjamaa-Koluvere tee järgi arvati, et õnnetus toimus Märjamaa bussijaamast veidi edasi Sipa poole suunduva tee ääres. Valdo Jänes maanteeametist selgitas: „Vene ajal oli selle tee nimetus Rapla-Märjamaa-Koluvere tee. 1990. aastate paiku nimetati teed ümber Rapla-Märjamaa ning Märjamaa-Koluvere teeks. Märjamaa alevis on sama tee nimetus asulasise tänavanimetusega endiselt Pärnu maantee, ajalooliselt võttes see ongi vana Tallinna-Pärnu maantee, mis alevit läbib.“

Praegu on nii, et Tallinna poolt suurelt teelt Märjamaale sisse sõites (Voropajevi maja ja kaupluse juurest) algab Märjamaa-Koluvere tee, mis kulgeb alevis kuni kiriku ristmikuni ja edasi bussijaamast mööda Sipa poole kuni Koluvereni. Märjamaa kiriku juurest aga algab Märjamaa-Koluvere tee, kus asulasise tänavanimetusega kehtib Pärnu maantee. „Maanteeameti teeregistri kaardi ametlikud teede nimetused ei pea kattuma asulasest teede ja tänavate nimetustega,“ selgitas Valdo Jänes

„Orgita kergliiklusteel on valgustus olemas, aga puudub sõidutee tänavavalgustus. Õnnetus juhtus nähtavasti maanteel ja seega on politseiinfos ka öeldud, et „valgustus puudub“,“ sõnas Valdo Jänes. „Kõik põhjendatud liikluskorralduse muudatuse ettepanekud on teretulnud. Ettepanekuid koos põhjen-

dustega võivad esitada kõik kodanikud ja omavalitsused.“

Kui on konkreetsed kohad, kus jalakäijad intensiivselt teed ületavad, ja elu näitab, et seal on teelõigul probleeme, saab taotlema ka jalakäijate ülekäiguraja e sebra sisseseadmist.

KIRJUTAVAD, HELISTAVAD, RÄÄGIVAD, MEILIVAD

Rubriiki toimetab TIIA TRUU, tel 489 2139.

Avaldatud seisukohad ei pruugi ühtida toimetuse omadega.

Kiirabi vastuvõtu koheldi vanaprouat halvasti

Toimetust külastas 80aastane vanaproua Helga Norling, kes oli väga nõrduinud Rapla kiirabi vastuvõtu töötaja käitumise pärast.

Tal oli kolm päeva hommi-kuti üle 38,5 kraadi palavik olnud, tasakaaluhäired ja enesetunne väga halb. Tütar soovitas abi saamiseks helistada kiirabisse. Kiirabibrigaad tuli kohale ja oli väga abivalmis, käitus äärmiselt meeldivalt ning võttis vanaproua lisauuringuteks Rapla haiglasse kaasa.

Kiirabi vastuvõtutöötaja

aga ütles prouale: „Teie irvitate nurga taga, kui kiirabi teile järgi sõidab. Kiirabi ilmaasjata väljakutsumise eest võime teile trahvi teha.“

Pärast uuringuid jäi proua ootama vennaist, kes lubati talle järele kutsuda. Vennanaine tuligi, aga talle ei öeldud, et proua haiglas on, ta tuli hoopis retseptide järele.

Proua kahetseb nüüd, et endale abi kutsus.

Saamata kingitus

„Jõulueelsel ajal on inimesed altd kingitusi tegema, aga ka nõus neid ise saama,“ jutustab proua Tiia. „Lugesin reklaamist, et kõik Öhtulehe

soovijad, kes vormistavad tellimuse enne 10. detsembrit, saavad kingituseks kohvipaki ja Pauksoni horoskoobiga 2009. aasta kalendri. Teatisel viidati, et kingitused on võimalik kätte saada elukohajärgsest postkontorist alates 15. detsembrist 2008. Kui küsima läksin, selgus, et postitöötajad polnud sellest midagi kuulnud ja Rapla postkontorisse ka mitte kohvipakke saadetud. Vaevalt ei mina ainuke olin, kes sel moel Öhtulehe tellis.

Hilissügisest sai talv ja kevadki saabus mõni nädal tagasi. Kohvipakist pole kippu ega kõppu. Tegelikult polegi asi kohvipakis, vaid põhimõtte. Või oli juba ette teada, et mingite kohvipakkidega pole plaaniski jännata?“

alt pakk!

Telli Öhtuleht vähemalt 3 kuuks või otsekorraldusega ja võida sõiduauto Peugeot 308 1,6 Confort Pack VTI 5d!

Kõik Öhtulehe tellijad, kes vormistavad tellimuse enne 10. detsembrit, saavad kingituseks Paulig Classic kohvipaki ja Pauksoni horoskoobiga 2009 aasta kalendri!

Kõik kampaania jooksul otsekorralduslepingu sõlmimise teel saavad autoloosis 2 häält ja Öhtulehe kruusi. Kingitused saad kätte elukohajärgsest postkontorist alates 15.12.2008.

Kampaaniat toetab Peugeot keskus Auto Forte

Öhtuleht
Parim leht.

Väljavõtte reklaamist

Viisaastak Euroopas

Heino Laiapea

1. aprillil etendus Tartus Vanemuise väikeses majas „Esimene viisaastak Euroopa Liidus“, mida oli eelnevalt laialt reklaamitud kui põllumajanduskonverentsi.

„Tulge rõdult alla siia ettepoole, meil on televiisori jaoks pilti vaja,“ kutsus Eestimaa Põllumeeste Keskliidu (EPKK) asepresident Jaan Sõrra rahvast ettepoole. Sellele järgnes veel pisut ootamist, enne kui ka väliskülaline, Euroopa Komisjoni põllumajanduse peadirektoraadi ase-direktor Lars Hoelgaard kohale jõudis ja konverents võis alata. Viie lauluga tegi piduliku avalöögi „Laululahin-gust“ tuttavaks saanud Konguta segakoor. Alles siis käivitati ametlik osa.

„Presidenti ja peaministrit ei ole, kuigi kaks kuud tagasi, kui kutse saatsime, oli neil tänane päev veel vaba,“ mõnis tseremooniast juhtinud Jaan Sõrra sissejuhatuseks.

Esimesed neli kõnelejat - Kalev Kreegipuu (EPKK nõukogu esimees), Riigikogu maaelukomisjoni esimeest Kalev Kotkast asendanud Jaanus Marrandi, tegev põllumees ja EPKK juhatuse liige Olev Kreen ning põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder - olid ühel meelel, et viis aastat Euroopa Liidus pole Eesti põllumeestele kaasa toonud loodetud stabiilset majanduskeskkonda ega võrdseid konkurentsivõimalusi. Kui aga euroliitu poleks mindud, oleks olukord veelgi hullem. Prognoosidega olid esinejad tagasihoidlikud.

Põllumajandusministeri mi maaelu ja kalanduse ase-kantsler Toomas Kevvai rääkis ÜPP põllumajanduspoliitika minevikust, olevikust ja tulevikust. Kuulajad, kellest enamik põllumajandustootjad, vallavanemad ning paar maavanemat (viimaste hulgas ka Tõnis Blank Raplast), olid viisakad ja küsimustega ettekandjaid ei tülitanud.

Euroopa Komisjoni põllumajanduse peadirektoraadi asedirektori ettekanne oli ametlik ja otsetõlkega. Tema esinemine muutis konverentsi rahvusvaheliseks. Euroopa Liidu regiooni komitee asepresident Uno Silberg selgitas komitee töö korda. Selle järel sai sõna Kambja vallavanem Ivar Tedremaa. Rääkis kui vallavanem, aga ei tea, kellele. Isegi kiuslike küsimuste esitajana tuntud Keru vallavanem Enn Karu ei küsinud midagi. „Pole mõtet,“ ütles mees lühidalt.

Toitlustamiseks kohale toodud 100 liitrit piima sai otsa enne õhtust pirukapausi.

Sama päeva hilisõhtul saatis Jaan Sõrra mitmele välja-andele, telekanalile ja raadio-

jaamale konverentsil vastu võetud deklaratsiooni teksti, kuid see kadus nagu musta auku – vastukajad polnud. „Tegime ka ettepaneku valit-suse tagasiastumiseks, aga sellele ei reageerinud ükski meediakanal,“ oli Sõrra nõrkinud. Kas oli viga internetiühenduses või peeti saadetist naljapäeva sõnumiks – võta sa kinni. „Äsi on tõsine, mingit nalja, viisaastaku viis-nurkade jagamist ega muud sellist me konverentsi kavasse ei võtnud,“ lisas pahane mees.

Mida teha, et selline konverents ka laiemale avalikkusele „peale läheks“?

Deklaratsioon

Eestil täitub mais Euroopa Liidu liikmena viis aastat. Ühendus on toetanud investeeringuid Eesti maaellu ja põllumajandusse, k.a liitumiseelne abi, kokku 2,34 miljardi krooniga.

Otsetoetusteks on sel perioodil makstud 5,35 miljardit krooni. Tänu liitumisele on Eesti põllumajandus kiiresti arenenud.

Eestis on põllumajandus-tootmine viie aastaga veelgi kontsentreerunud ja tootjate arv vähenenud.

Eesti elanikkonnast olid liitumisega seoses just põllumeestel kõige suuremad ootused ja lootused. Lootsime, et meid ootab ees stabiilsem majandamiskeskond ja võrdsemad konkurentsitingimused. Kahjuks pole tänaseks saabunud stabiilsust, võrdseid konkurentsitingimusi ega täielikult avatud Euroopa turgu. Põllumajandus-

saaduste ja -toodete negatiivne kaubandusbilanss on jätkuvalt suurenenud, 2008. aastal oli see juba 6 miljardit krooni. Käes on kriis, mida saab võrrelda liitumiseelse Vene kriisiga, ning toetusi saavad uued ühenduse liikmesriigid senini kuni kuus korda vähem vanade liikmesriikidega võrreldes. Kuidas on siis võimalik Eesti põllumeel ühisel turul konkurentsipüsida.

Toetuste lahtisidumine süvendab ebavõrdsust veelgi, sest abiraha hakkavad saama ka need, kes praktiliselt toitu ei tooda. Arvame, et Eesti ühiskond ei saa sellest toetuste maksmise põhimõttest aru ega aktsepteeri seda. Euroopa Liit peab läbi vaatama toetuste lahtisidumise ja andma otsustusõiguse eelarve piirides liikmesriikidele, et mitte toetada „tugitoolipõllumehi“. Eesti põllumeestele ei piisa konkurentsitingimuste võrdsustamise jutust - me

Konverentsi juhataja Jaan Sõrra.

HEINO LAIPEA foto

nõuame kohest arutelu algatamist ja toetuste võrdsustamist pärast 2013. aastat. Eesti välispoliitika üheks prioriteediks peab saama toetuste võrdsustamine liikmesriikide vahel, ja seda tuleb kaitsta Brüsselis valitsusjuhi

tasemel.

Riigikogu ja valitsus ei ole tunnustanud põllumajandust riigile tähtsa strateegilise majandusharuna. Riigipoolset toetuste lisamaket vähendati 335 mln krooni, kuigi veelgi raskemas majandu-

solukorras naaberriigid seda ei teinud. Vähenemisel ei arvestatud ka seda, et eelmine aasta oli ilmastiku tõttu Eesti põllumehele viimaste aastakümnete raskeim. Piima kokkuostuhinnad on langenud kogu Euroopas, kuid Eesti on selles pingereas tagantpoolt kolmas, ainult Lätis ja Leedus on hinnad veelgi madalamad. Kokkuostu hind ei kata tootmise omahinda. Eelmise aasta tulu kaotust põllumajanduses hindame kokku üle kahe miljardi krooni.

Riigi roll ettevõtluses peab olema ettevõtluskeskkonna stabiliseerimine ja suurte turukõikumiste korral ettevõtjatele kindlustunde tekitamine, praegu on aga ebakindlust riigivõimu poolt veelgi suurendatud.

Teeme valitsusele ja Riigikogule ettepaneku taastada 2009. aasta top-up koalitsioonilepingus kokkulepitud mahus ning mitte vähendada seda 2010. aasta eelarves.

Nõuame meetmete rakendamist Eesti tähtsama põllumajandusharu - piimasektori päästmiseks kriisist, vastasel korral võib aastavahetuseks tootmise lõpetada pool Eesti piimatootjatest, sh valdav osa väiketootjatest.

Paljud on sunnitud võlgade katteks oma talud või ettevõteted võileivahinna eest maha müüma ning tihti on ostjateks väliskapitalil, sh ka Vene kapitalil, põhinevad ettevõtjad.

Riik peab sekkuma põllumeeste krediidiprobleemide lahendamisse, vältimaks olukorda, et paljud põllumehed ei saa kevadel põllule minna, sest sisendite ostmiseks puudub raha.

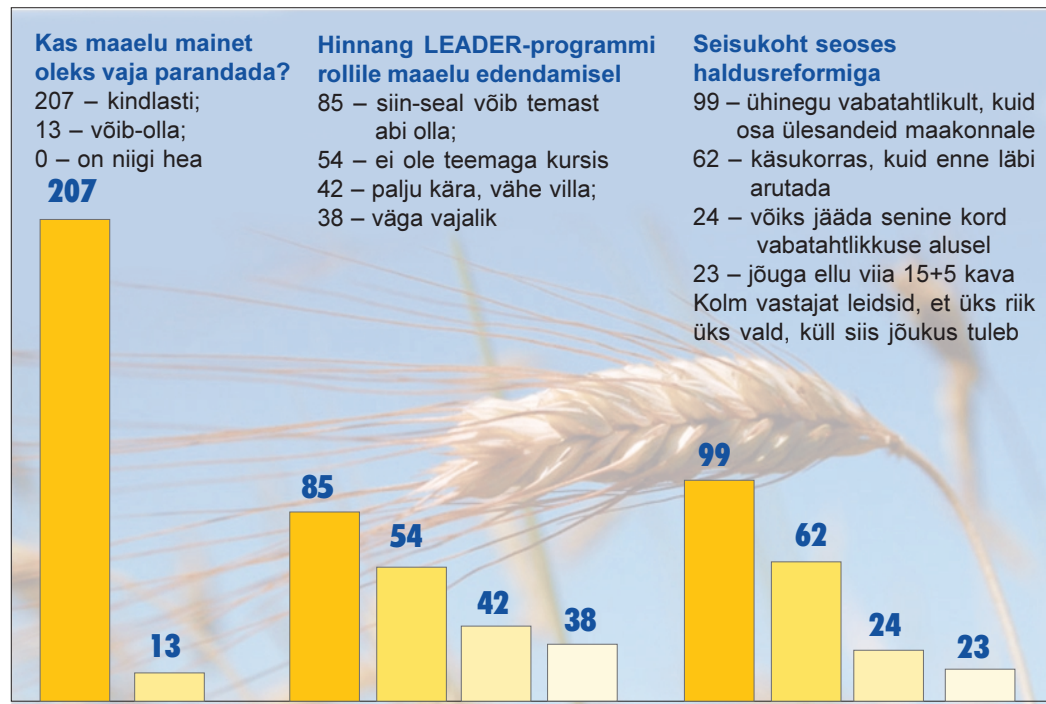
Kui valitsus ei suuda Eesti rahvale eluliselt tähtsat põllumajandustootmist säilitada, nõuame valitsuse tagasiastumist, et võimule tuleksid need, kellel on soovi ja tahtmist põllumeeste probleeme lahendada.

Kohalikel omavalitsustel on täita Eesti maaelu arengu tagamisel väga suur roll. Konverentsist osavõtjad on selgel seisukohal, et mida lähemal inimesele sünnivad otsused, seda pädevamad, arusaadavamad ja tulemuslikumad need on.

Kohalike omavalitsuste eelarvete maht on oluliselt vähenenud nii maksulaekumiste vähenemisest kui ka riigieelarvest eraldatavate sihtotstarbeliste toetuste kärpimistest. Leiame, et selles olukorras pole omavalitsused enam suutelised teema investeerimisel, osutama elanikkonnale teenuseid nõutaval tasemel ega toime tulema hüppeliselt kasvavate sotsiaalvaldkonna kulude katmisega.

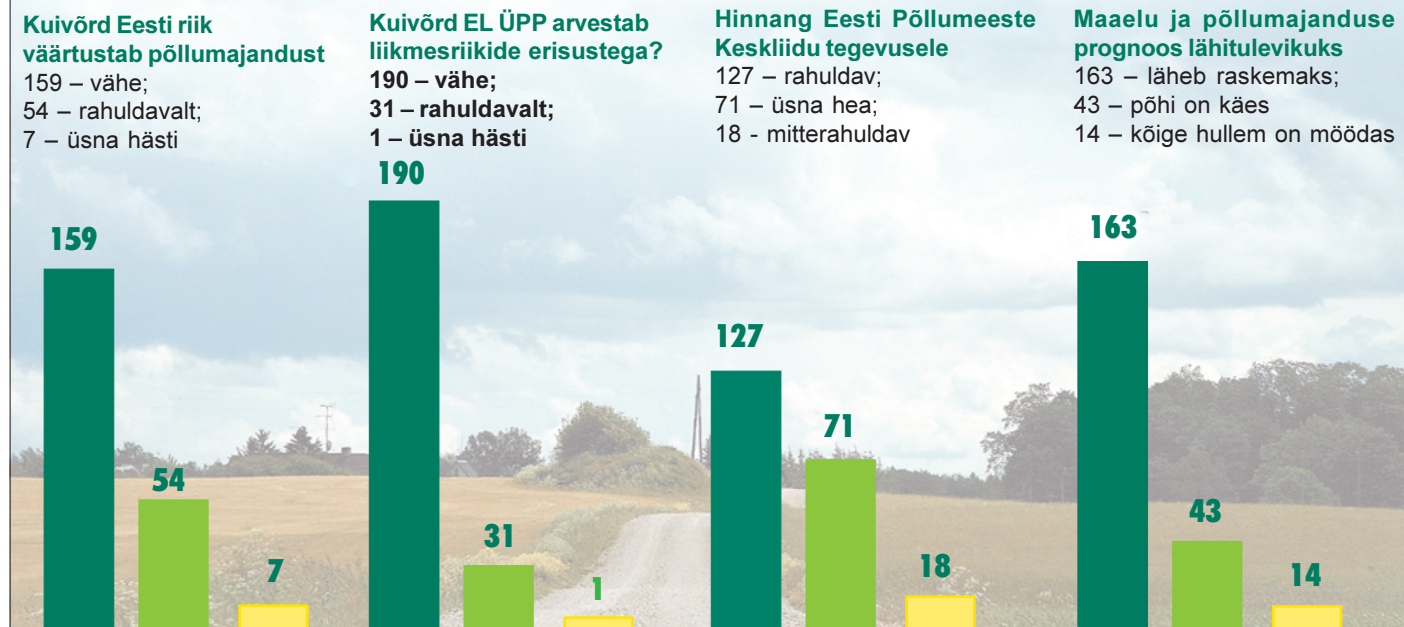
ANKEET 2

KONVERENTSIL OSALEJATE ARVAMUSKÜSITLUS

Vastajaid kokku 220, sh põllumajandustootjaid 142

ANKEET 1

Vastajaid kokku 222, sh põllumajandustootjaid 141

Maaelu uurija Valter Parve oli laiali jaganud küsimustikud. 384 osalejast vastas 222. Ehk oli just see uuring esimene samm probleemide teadvustamisel?

Allikas Maamajanduse Infokeskus, Valter Parve

Rein Einasto: „On kuritegelik minna puutumata loodusesse!“

Teet Teder

Eelmisel neljapäeval oli Saku vallamajas Nabalasse planeeritava Nõmmküla kaevanduse keskkonnamõtjude hindamise aruande avalik arutelu. Aruande põhjal selgus, et praegu taotletud viisil kaevandada ei saa. Leevendusmeetmete rakendamisel võib aga kaevandamine teoks saada.

AS Riverito esindaja Arvo Puntti sõnul valiti Nõmmküla karjäär, sest sealne lubjakivi paksus on küllaldane, asukoht on riigimaal ja võimaldab killustiku tarbimist rahuldada eri suundades (nii lõuna poole kui ka Tallinna) ja ka kvaliteet on küllaltki hea. Ka on Puntti sõnul praegused lubjakivikarjäärid end peatselt ammendamas.

Parima lahendusena loodusele tekitatud kahju hüvitamiseks nägi Puntti, et kaevanduse kohale tekib veekogu. Kas seda kunagi ka otsustatakse kasutada saab, ei osanud Puntti öelda.

Keskkonnamõtjude hindamise (KMH) aruande avalikustamist sisse juhataes ütles KMH läbi viinud Inseneribüroo Steiger juhatase liige Erkki Niitlaan, et kõne all oleva Nõmmküla karjääri tarbeks on uuringuid tehtud rohkem kui ühegi teise Eesti lubjakivikarjääri jaoks. Kokku on uuringuid olnud 15. Samas leidis Saku vallavanem Arvo Pärniste, et ükski uuringutest ei kajasta kogu Nabala ala tervikuna, vaid need keskenduvad ainult Nõmmküla karjäärile.

KMH aruande ette kandnud Erkki Niitlaan tõi muude aspektide kõrval välja, et kui praegu taotletud kujul kaevandus avada, siis Järveoja hakkaks üle ajama ja Angerja oja, mis kuulub Tallinna veehaardesse ja omab kõrgendatud veekvaliteedi nõudeid, ilmselt reostuks. Kokkuvõttes leitakse aruandes, et praegu taotletud kujul kaevandada ei tohi. Seadus paneb KMH koostajale aga ülesandeks leida alternatiive kavandatavaks tegevuseks.

Et kaevandus tuleks...

Et kaevandus tuleks, leiab KMH koostaja, tuleb karjäär põhjaveest eraldada. Selleks tõi Niitlaan välja kaks meetet, mis on sisuliselt ühe meetme variatsioonid, ehk kaevanduse nõlvad tuleb isoleerida.

Leiti veel kolmaski alternatiiv. Kuna tegemist on puhta veega, siis on võimalik see enne kaevandusse jõudmist

Üks kirglikumaid kaevanduse vastu võitlejaid ja karstiaala kaitsjaid on Tuhala looduskeskuse juhataja Ants Talioja.

MARI METSA foto

suunata Angerja oja. Hinnanguliselt tuleb vett kaks korda rohkem kui on Tallinna elanike veetarbimine. KMH koostajad ise peavad seda kõige vähem tõenäoliseks alternatiiviks.

Mürataseme alandamiseks võib kasutada kallimaid masinaid, mille mehhanismid on varjestatud. Seda kasutatakse kaevandusettevõtte aga vaid siis, kui otsesõnu nõutakse. Teine võimalus on rajada mürasein, mis võrreldes uuema tehnoloogia kasutamisega on tunduvalt odavam. Seda on võimalik teha ka katendimaterjalist, mis nii või teisiti tuleks kivimini pääsemiseks eemaldada.

Tolmu ärahoidmiseks on põhilise vahendina nähtud vett. Konveieritele saab paigaldada pritsid või kasutada nn udukahureid, mis töötavad lumekahuri põhimõttel. Peenike vihm pihustatakse sel juhul tolmuallikale. Tolmuvastase relvana nähti ka kaaliiumkloriidi vesilahusega pritsimist.

Et loodusele ja keskkonnale avaldatavat mõju vähendada, pakub keskkonnamõtjude hindaja välja etapiviisilist kaevandamist, aga nii, et ühe etapi lõppedes tuleb see kohe korradada.

Kui need meetodid on ette-

võtjale vastuvõetavad, siis võib KMH aruande järgi kaevandada. Lõpliku otsuse teeb keskkonnaministeerium.

Küsimused, vastused ja sõnavõttud

Küsimusi esitati palju, nii tehnilisi kui ka tulevikku vaatavaid. Näiteks päriti, kas kaevandaja ei kaeva mitte kiiruga kogu taotletud määraldise välja ega hakka uut taotlust esitama. Ettevõtte on

„Me läheme sellega kaugemale kui Sakalat kaitstes. Kui tarvis, siis ka Euroopa Kohtusse,“ lubas Einasto.

võimeline küsija sõnul seda tegema taotletud 30 aasta asemel ligikaudu 12 aastaga. Kohal olnud keskkonnaministeeriumi osakonnajuhataja Rein Raudsep vastas sellele sõnadega „ma ei tea“ ja arendaja esindaja Arvo Puntti, et „garantiid anda veel ei oska“.

Rein Einasto, Eesti Paeliidu juhatase liige ja Tallinna Tehnikakõrgkooli professor,

oli esimene, kes kuulajana sõna võttis. Einasto kiitis koostatud aruannet ja leidis, et tehti mitmeid olulisi järeldusi. Nende hulgas see, et tõsiselt võttes ei tohiks seal üldse kaevandada. Veel leidis Einasto, et praeguses olukorras, kus on palju alternatiive ja palju korrastamata karjääre, on kuritahtlik minna puutumata loodusesse, rääkimata sellest, kui seal on karstiaala. Einasto arvates ei ole alternatiive arvestades vaja aastaid kaevandada põhjavee alt.

Rein Einasto lubas, et esmaspäeval (s.o eile - toim) tuleb paeliit kokku ja teeb ministeeriumile taotluse viia kogu Nabala maardla varud passiivsesse kategooriasse. „Me läheme sellega kaugemale kui Sakalat kaitstes. Kui tarvis, siis ka Euroopa Kohtusse,“ lubas Einasto.

Nabala Keskkonnakaitse Ühingu seisukohavõttust

Olgu selgituseks öeldud, et küsimuste asemel rääkis Nabala Keskkonnakaitse Ühingu esindaja Mihkel Pukk kaevandustegevuste taustajõududest. Küsimusi on Nabala ühingu ministeeriumi ja ASga Merko arutanud pika kirjajavahetuse käigus juba aastaid. Ühingu sõnul pole

nende sisulisi ettepanekuid senini arvesse võetud.

AS Riverito on ühingu hinnangul omanike tasandil tihedalt seotud mitme poliitilise erakonnaga nii rahaliste annetuste kui ka avalikkuseni jõudnud tehingute kaudu. Ühingu teadaolevalt on Riverito omanikuks Toomas Annus, kes koos ekskeskkonnaministri Villu Reiljaniga on üks kahtlustatavatest seoses maadevahetuse

Teadaolevalt on senimaani kaevandamistegevusega alustamiseks uuringu luba taotlenud ettevõtetest vaid ühel korral kaevandamisluba saamata jäänud.

kriminaalasjaga. Põhjust Riverito tegutsemisplaanide pärast muretsema on ühingu seda enam, et ettevõtte tegevusala pole mitte kaevandamine, vaid tegemist on valdusfirmaga, mis tegeleb investeerimise ja väärtpaberitega.

Ka on Mihkel Pukk kindel, et KMH teostanud Inseneribüroo Steiger ei ole oma hin-

nangute tegemisel objektiivne, sest ettevõtte on ühelt poolt seotud ministeeriumi kui otsustajaga, teiselt poolt aga ASi Riverito kui KMH tööde tellija ning rahastajaga.

Mihkel Puki sõnul jätkub aktiivset tarbevaru ilma Nabala maardlata 44 aastaks. Aluseks on võetud 2007. aasta kaevandamise mahud. Seejuures ei ole arvestatud täna põlevkivi kaevandamise käigus saadavat ja kasutuna seisvat killustikku.

Märkimisväärseks peab Nabala ühingu asjaolu, et teadaolevalt on senimaani kaevandamistegevusega alustamiseks uuringu luba taotlenud ettevõtetest vaid ühel korral kaevandamisluba saamata jäänud.

Kuna igale sõnavõtjale anti maksimaalselt viis minutit, ei saanud Mihkel Pukk kogu seisukohavõttu ette kanda ja teda katkestati. Saalist ulatati aga abikäsi ja Puki ette valmistatud kõne luges lõpuks ühe kohaletulnud kuulajatest.

Avalikku arutelu juhtinud Riigikogu liige Rein Ratas, kelle nimi seisukohavõttust samuti läbi lipsas, tänas Mihkel Pukile appirutanut rahuingelliku kuulutuse eest, mis „oli asjakohane ja vähendas me ühiskonnas vaenu“.

Suuga tehti suurlinn, käega kärbsepesa kindlasti

Margus Mikomägi

Paarkümmend inimest mõtles esmaspäeval 1. mai üle-eestiliste mõttealgute „Teeme ära“ lainel. Avatud ruumi meetodil juhatas kogu ettevõtmist Mikk Sarv.

Kell pool kaks sumises kultuurikeskuse saal nagu mesilastaru. Kokkutulnud olid püstitanud kümme teemat ja enamiku üle neist käis elav arutelu.

Seltskonna kirjusus oli Mikk Sarve poolt ette mõeldud. Olid tublid kogujamesilased, kes oma teema juurde mõtteid kogusid, ja liblikad, kes omi mõtteid erinevate teemadega sobitasid, lendasid õielt õiele. Avatud ruumi põhimõte on, et ükski mõte ei ole vale.

Nõukogude võimu jäänukest lahtisaamise teema kohta kirjutasid arutajad: Kuidas Vahastu kolm laudavaret lammutada? (Selliseid kasutamata, Nõukogude ajast pärit lagunenud tööstus- ja põllumajandushooneid on täis terve Eestimaa. Kord on juba kõlanud üleskutse, et tuleks moodustada tänapäevane üliõpilaste ehitusmalev, kes need kunagi ehitatud ja otstarbe kaotanud hooned näiteks killustikuks teeb. Ehk siis ei pea me loodust kah sellisel määral rüüstama.)

Pakuti ka lahendust, et võiks korraldada päästeteenistuse õppusi, kus tulemiks oleks lagunenud hoonete lammutamine. Omanikele tuleks teha ettekirjutusi (sellel jutul, et ettekirjutused midagi muudavad, on nii pikk saba, et seda üldiselt enam keegi ei usu, kõlas arutajate hääli.) Sel teemal arutlejate seas jõuti ka mõtteni, et tuleks taastada põlised 8 maakonda, mille seas ei ole Raplamaad, mõtteni, et Rapla võiks olla Lõuna-Harjumaa. Ka selline tore mõte kõlas, et ärgem tehkem mitte midagi, aeg ise teeb puhta töö nagunii. Vana variseb ja mattub (maiade templid).

Kella kahe tuuris jõudis kell kaksteist alanud talgute juurde ka maavanem Tõnis Blank, kelle Vahastu aktiivne memm Elma kohe ette võttis. Elma Braun seletas maavanemale, miks Vabadussõda tähtis oli, ja rääkis Keila lahingust. Ka seda kinnitas naine suure häälega, et „teie, maavanem, olete meie jaoks, mitte meie teie jaoks“. Muuhulgas oli vahva Vahastu naine oma teema juurde riputanud meie sinimustvalge lipu.

Täitumist ootavate mõtete sein Rapla kultuurimajas peetud mõttetalgute eelproovis.

Mürkide kasutamise teemaarendusest jäi silma ettepanek tunnustada mahetootjaid riiklikul tasandil.

„Kuniks Raplamaa“ mõttelehel on kirjas, et maakond on otsustusvõimetu (siia saab kommentaariks öelda vaid selle teada mõtte, et otsustusvõimetud saavad olla vaid inimesed, mõttetalgute kontekstis on seda mõnus öelda). Kellelgi on soov leida alternatiiv kärjatele. Keegi soovib otsustusõigust tagasi kohtadele (Maapäevadele) - siit kerkib küsimus, kes ja millal selle otsustusõiguse võttis, ja ka, kes ja millal selle otsustusõiguse ära andis. Eneseusk tuleb tagasi saada. Lootust tuleb toita. Jõujooned kaardistada, keskused kaardile panna.

Arutlejate ring rääkis identiteedist ja nentis, et Raplamaal see puudub. (Identiteeti saavad kanda vaid inimesed, seda aitab omakorda hoida kohtade lugu. Küsimus on, mis lugu on Raplamaal rääkida?)

Töötute abi teemareal on muuhulgas küsimus: „Mida teha saamatute vallavalitustega?“ Erineval moel on erinevate teemade all kirjas inimeste, valijate soov Riigikogusse valitud tagasi kutsuma.

Moraalseks saamise loos soovitati meelde tuletada riigiplüüdid, mis unustatud. Ka

Töötute Raivo Erm ja töökas riigiametnik Tavo Kikas arutlemas teemal, kuidas saada moraalsemaks.

ARVO KULDKEPI fotod

see oli kümnest käsust lähtuva kadunud moraali otsimise lehel kirjas, et me petame iseennast ja et kõik saab alguse petmisest.

Üpris hirmutav oli lugeda ühiseisukohtade kujundamisel lehelt hirmu osa, et hirm tuleb maandada. Mis hirm, seda polnud kirjas, küllap hirm oma arvamuse ees, arutasid mehed.

Miks ennast eestlasena ei tunta teemas kirjutasid arutlejad, et kodaniku häält ei

kuulata ega võeta tõsiselt, et eesti keel on kadumas, et bürokraatia tõrjub eestlaseks olemist.

Põgusat mõttetalgute päeva kokku võttes ütles Mikk Sarv ennast lootvat, et ei lähe nii, nagu vanasõna ütleb: suuga teeb suure linna, käega ei kärbse pesagi. Mikk laskis ringi Vahastu Elma talgute ajal valminud käega tehtud kärbsepesa - kaks nõelapadja moodi asjandust, näputöö - ja kõik osavõtjad said käsitööd

käes hoides öelda oma talgute pealismõtte.

Ülo Peets ütles, et otsib viimasel ajal põhjendusi, miks asjad lähevad nii, nagu nad lähevad. Hageri mees Andres Kull avaldas lootust, et kinnised eestlased lõpuks oma soove välja ütlemata hakkavad. Raivo Erm rääkis koostöö tähtsusest. Urmas Põldmets kutsus üles igauht leidma endas väikse Endel Lippmaa. Alger Tammiste kutsus kõiki olema julged ja fantaseerima,

sest vanamoodi mõtlemine ei vii edasi. Kalju Valdman ütles, et rohkem oleks vaja kuulajaid ja oskust kuulata. Tiiu Susi juhtis tähelepanu noorte praktiliselt puudunud osalemisele mõttetalgute eelproovil. Ta avaldas lootust, et talgukorraldajad suudavad 1. mail kaasata mõtlema just nooremaid inimesi.

Eugen Veges, kes talgute algul kutsus kõiki üles oma arvamusi välja ütlemata, rääkis talgute lõpul üksmeelele. Tema arvates ei piisa vaid oma tõe kummardamisest. Kõigepealt tuleb teada saada, mida me mõtleme, ja alles siis saame leida üksmeele. (See kõlas nagu Kihnu Jõnni naise öeldud lause, et kust ma tean, mida ma mõtlen, kui ma ei ole seda veel ütelnud.)

Enamiku osalejate sõnadest kostis läbi mure, et mõtted ei jääks mõteteks vaid. Kumas ka pisike lootus, et mõtetest saavad teod. Üks on kindel, avatud ruumi meetod on abiks oma mõtete väljaütlemisel ja julgustab sõna võtma kõiki, kellel mõtteid on. Nagu öeldud, ei ole selle meetodi juures halbu ja valesid mõtteid.

Teemad ja nende püstitajad

Eugen Veges: „Kuidas innustada inimesi ühiseisukohtade kujundamises osalema?“ (25 häält)

Silvi Ojamuru: „Kuidas korraldada Raplamaa KOV halduskorraldus, kas 1, 3, 5, 7 või 10 KOVi?“

Ülle Kull: „Miks ma ei tunne ennast enam eestlasena?“ (23 häält)

Mai Kaiva: „Kas töötuid peab aitama?“ (Kõige suurema punktiarvuga teema 28 häält)

Maret Erm: „E-ained meie toidulaual.“

Alger Tammiste: „Mis teha Eesti majandusega?“

Linda Ilmar: „Kas peab põllumajanduses saagikuse tõstmiseks kasutama nii palju mürki, et elusad putukad ja linnud hävivad?“

Raivo Erm: „Kuidas saada moraalsemaks?“

Elma Braun: „Kuidas lammutada ikka veel kehtivaid Nõukogude jäänukeid?“

Ajalooõpetajad tutvuvad eri kultuuride ja religioonidega

Riina Lõhmus

Raplamaa ajalooõpetajad alustasid Raplamaa Oma-valitsuste Arengufondi toel projektiga, mille käigus tutvutakse eri kultuuride ja religioonidega.

Alustuseks rääkis õpetaja Hele Israel muljeid õppe-reisist Iisraelis, kus peamiseks teemaks oli holokaust ning Iisraeli ühiskond üldiselt.

16. märtsil sai toeks õp- pereis Tallinna, et külastada Tallinna Juudi süna- googi ja Krishna Teadvuse Eesti kogudust. Juudi sü- nagoogis oli õpetajatele tejuhiks Marek Abel, kes tutvustas meie toidulaua ja juutide kombeid.

Päeva teise poole veetsi- me krishnade koguduses, kus tejuht oli Arne Lauri. Oli väga huvitav õhtupoo- lik, mis andis võimaluse vaadata endasse ja kogu- da häid mõtteid.

Projekt jätkub sügisel, eesmärgiga külastada reli- gioonidega seotud kohti. Samuti on kavas koostada religioonide ja kultuuride interaktiivne õppemater- jal, mida saab edukalt kas-utada ajaloo ja ühiskon- naõpetuse tundides.

Käsitöö ja kodunduse õpilaskonkursi võitsid Märjamaa ja Rapla Vesiroosi gümnaasium

Terje Raudsepa, käsitöö ja kodunduse ainesektiooni juhataja

Raplamaa käsitöö ja kodun- duse õpilaskonkurss peeti seekord Rapla Vesiroosi gümnaasiumis. Esimest kor- da korraldati konkurss eral- di käsitöös ja kodunduses, mis koosnes teoreetilise- st ja praktilisest ülesandest. Üld- teemad olid „Materjaliõpe- tus. Rahvuslik ornament” ja „Puuviljad meie toidulaual”.

Käsitöö teoreetilises osas olid materjaliõpetusega se- otud küsimused. Käsitöö prak- tiline ülesanne oli loosi teel kõigile ühine heegeldamine, mis seisnes etteantud rah- vusliku ornamenti tehnolo- gilises teostuses ja ornamen- di kasutamises rõivaste ka- vandamisel.

Kodunduse teoreetilises osas olid küsimused puuvil- jade tundmisest, toiteväärtu- sest ja toiduhügieenist. Prak- tiliselt tuli valmistada söb- rannade peole üks toit.

Kohapeal olid toidu valmis- tamiseks „pimekorvid”, mil- lest tuli teha etteantud rese-пти järgi toit ning muuta see uudemaks, põnevamaks ning

RÜGI õpilased (vasakult) Kaia Kuusmann - käsitöös 2. koht, ja Liisi Lehtsaar – käsitöös 4. koht. TERJE RAUDSEPA foto

serveerida. Koostada tuli üle- jäänud õhtuks menüü, mida sel õhtul veel pakkuda. Põhi- tähelepanu oli menüü tasa- kaalustamisel, valmistamis- tehnoloogial, töövahendite valikul, töö organiseerimisel

ja hügieeninõuete täitmisel. Maakondlikust konkursist võttis osa 15 õpilast 7 koolist.

Lõppkokkuvõttes olid käsi- töös parimad:

1. Kadri Hiibus Märjamaa

gümnaasiumist, õpetaja An- ne Heinaru

2. Kaia Kuusmann RÜ- Gist, õpetaja Katrin Talu

3. Sandra Soosaar Kivi-Vi- gala põhikoolist, õpetaja Leh- te Tamme

Kodunduses olid parimad:

1. Mall Ainsar Rapla Vesiroosi gümnaasiumist, õpetaja Terje Raudsepa

2. Sille Randviir Märjamaa gümnaasiumist, õpetaja Anne Heinaru

3. Johanna Beek Rapla Vesiroosi gümnaasiumist, õpetaja Terje Raudsepa

Käsitöö ja kodunduse üleri- gilises voorus tänavu 18. aprillil Tallinna Ülikoolis esi- nandav Raplamaad Kadri Hiibus ja Mall Ainsar.

Käsitööõpetajatele oli sel ajal, kui õpilased võistlesid, õppepäev teemal „Rahvusli- kud randmekatted”. Helmed tuli ajada lõngale mustri jär- gi ja kududa sakilise või sirge servaga ühe- või mitmevär- vilise mustri randmekatted.

Käsitöö ja kodunduse aine- sektiooni tööst osa võtnud õpetajad tänavad Raplamaa Oma-valitsuste Arengufondi täiendkoolituste ja õpilas- konkursi rahastamise eest. Täna õpetajaid, kes võtsid osa õpilaskonkursist ja aine- sektiooni tööst.

Lilled Lelle raamatukogus

Tiia Truu

Eile avati Lelle raamatukogus Kehtna valla lasteaiaste ühisnäitus, kus on väljas hästi palju eriuilmelisi ja erinevatest materjalidest valmistatud lilli. Isegi viltimistöid on seotud lilledega. Samas

saab vaadata ka laste joonis- tusi.

Raamatukogu juhataja Ma- riina Madissoni sõnul on ruum nüüd kaunis ja kevadi- ne ning näitust saab vaadata aprillikuu lõpuni.

Varem võis sama näitust vaadata Kehtna vallamajas.

Kehtna valla lasteaedade teatripäev

Rita Peussa, Kehtna valla haridus- ja kultuurinõunik

Täpselt kell 9.30 märtsikuu 26. päeval seisid Pipi ja An- nika Valtu seltsimaja saali uksele ning kutsusid lapsed teat- risse. Ootusärevusest õheta- vana, pilet ettenäitamiseks näppude vahel, teatrikava samuti, sisenesid Kehtna val- la lasteaedade vanemate rüh- made lapsed teatrisaali.

Teatrikavast sai lugeda, et etendub kuus näidendit, neist neli Kehtna lasteaia Siller esituses: „Siili sünnipäev” Naksitralli rühmalt, juhendajad Heli Tali ja Hilja Rohula, „Põdramaja” Nurme- nuku rühmalt, juhendaja Jelen- na Kaljumäe, „Kaks ahnet karupoega” Lelle Päikeserat- ta rühmalt, juhendaja Mari- na Hansen, ja „Piibeleheneit- si” Inglise rühmalt, juhenda- jad Tiina Linamägi ja Pille Matt. Eidapere lasteaed Ku- kupai esitas teatritüki „Va- res ja koer”, juhendaja Meri- lin Lootus, ning Valtu lasteaed „Lumivalgeke ja seitse põialpoissi”, juhendajad Eve Adang ja Anne Laas.

Teatritegemisele vaheldu- seks kutsusid Pipi, keda ke- hastas Maila Sepman, ja An- nika ehk Kätlin Lang, lapsed vaheajale, kus toredaid liiku- mismänge õpetas Helju Reit- sak.

Vaheaja lõppemisest and- sid märku vilkuvad tuled ning

Hetk Valtu lasteaia näidendist „Lumivalgeke ja seitse põialpoissi”.

HEINO LAIAPEA foto

Pipi võlus oma kohvrast vär- vilised paberirullid, kus esi- nejate järjekord kirjas oli. Esinemise lõppedes tänas ta tegijaid kiituskirja ning kom- mikotiga.

Näidendid olid kõik eriilmelised ja toredad. Siili sün- nipäeval tulid kokku mets- loomalapsed ning töid siili- tüdrukule kingitusi. Koer ja vares näitasid, kuidas võib maailmast erinevalt aru saa- da. „Põdramaja” oli vahva lugu sellest, kuidas põder en- dale maja ehitas ja kõik mets- loomad tema juurde elama mahtusid. „Kaks ahnet karu-

poega” oli nukunäidend ka- hest rändama läinud karupo- jast ning „Piibeleheneitsi” võlus armsa looga printsist ja printsessist. „Lumivalgeke ja seitse põialpoissi” oli muu- sikaline lavastus, kus loo mõte anti edasi kehakeele ja miimika abil.

Selliste teemapäevade tra- ditsioon sai alguse neli aastat tagasi pillipäevaga Eida- peres, jätkus võimlemis- päevaga Inglise ning tant- supäevaga Valtu spordima- jas. Idee autor ja algataja oli Kehtna lasteaia Siller juha- taja Katrin Velleste. Täna-

seks päevaks on meeskond juba suurem ning kaasategi- jaidki rohkem. Kurv oli sel aastal see, et osaleda ei saa- nud Kärü ja Järvakandi las- teaed, kes heade naabritena teemapäevadest ikka osa võt- nud on.

Hommikune teatriskaik oli kosutav algus päevale, tegi südame soojaks ning maail- ma hulga heledamaks. Traditsioonides on suur jõud. Peaasi, et jätkuks tahtmist ning sõrtsu uuteks tegemis- teks. Järgmisel aastal kohtu- vad Kehtna valla lasteaedade pered laulupäeval.

www.tta.ee
Tööturuameti Raplamaa osakond
Tallinna mnt 14, 79513 Rapla

VABAD TÖÖKOHAD seisuga 03.04.09

Rapla linnas:

- * juhataja
- * konsultant-koduinvestor
- * kokk
- * baarmen

Maakonnas

- * müügimees

Kohila vallas

- * teenindaja
- * teenindaja tööstuskaupade kaupluses
- * koristaja
- * kauba vastuvõtja-transporditöeline

Muud

- * traktorist-farmitöeline Kurtnas

Täpsemat infot saab Tööturuameti koduleheküljelt www.tta.ee – tööpakumised Exceli tabelis, Tööturuameti infotelefonil 15501 või TTA Raplamaa osakonnas koha- peal (infotelefon 485 7987, e-posti aadress rapla@tta.ee).

»Loe head Eesti lehte!«

ANNE REEMANN, Maalehe tellija

Telli Sinagi igaks neljapäevaks oma postkasti Maaleht. Kõige soodsam leht omasuguste seas!

Maalehe tellimishind aastaks on 732 krooni, 6 kuu tellimishind 372 krooni, otsekorraldusega 56 krooni kuus. Kõigi hulgast, kellel on 1. maiks sõlmitud otsekorraldusleping või vormistatud vähemalt 6kuuline Maalehe tellimus,

www.whirlpool.ee

LOOSIME VÕITJA, KES SAAB AUHINNAKS UHKE WHIRLPOOLI PESUTORNI, MIS KOOSNEB PESUMASINAST JA KUIVATIST!

Otsekorraldusega ning aastatellijad osalevad loosis kahe häälega, 6–11 kuu tellijad ühe häälega. Võitja nime avaldame 7. mai Maalehes. Kõikidele uutele otsekorralduslepingu sõlmijatele ja 6–12 kuu tellijatele (leping sõlmitud või tellimus tehtud ajavahemikus 19.03.–30.04.) kingituseks ajakirja **Maakodu mainumber**. Kõigile uutele tellimispalettide Maaleht+Maakodu, Maaleht+Maamajandus ja Maaleht+Maakodu+Maamajandus tellijatele kingituseks "Väike metsalilleraamat"!

Lähem info ja tellimine 617 7717 või 661 3366, www.maaleht.ee

Loe Raplamaa lisalehte 9. aprilli Maalehes!

Maaleht

Kõik, kes tellivad ajalehe Nädaline aasta lõpuni (perioodil 28.03-14.04.2009), saavad majutuse Arensburg Boutique Hotellis ja Spaas **aasta lõpuni 20% soodsamalt.**

Majutus sisaldab hommikusööki ja piiramatud basseini-saunade külastust.

Nädalist saad tellida:

- meie kodulehelt www.nadaline.ee
 - e-postiga: nadaline@nadaline.ee
 - helistades 489 2133
 - postkontoritest Raplamaal
 - AS Express Post koduleheküljelt www.tellimine.ee
- Info telefonil 666 2535

Lossi 15, Kuressaare, Saaremaa
Tel 452 4704, 452 4705
e-post: sales@arensburg.eu
www.arensburg.ee

MÜÜAKSE

õhksoojuspumpasid. Garantiil Paigaldus! Hinnad al 9000 kr. Tel 5625 4568, soojusp@hot.ee

klaasplastist mahuteid, septikuid ja lipuvardaid. Tel 5625 4568, septik@hot.ee

kuivi kütteklotse. Vedu tasuta. H. 27 kr 40 l. Tel 501 0753

lõhutud küttepuid. Tel 523 8503

kuivi pakitud kütteklotse ja kaminapuid 40 l võrkkotis. Vedu tasuta. Tel 523 8503

lõhutud ja saetud kuivi ja tooreid lepa küttepuid 30, 40, 50, 60 cm (ka võrkkottides). Tel 516 6305

küttepuid. Samas osutame teenust halumasina. Tel 508 1795

saunaahjusid, kaminaid, pliite. Soodsalt. Tel 505 4355

2 toal krt Raplas Nurme tn. H. 250 000 kr. Tel 520 6300

Ford Escort 1,6 CLX, t. roheline metallik, 95.a, korras, ü/v dets. 2009. Tel 5554 3967

Rapla pandimajas Viljandi mnt 4 6.-11. aprillini SOODSMÜÜK!

lõhutud kasepuid. Tel 5367 5309

lõhutud leppapuid 30, 40, 50, 60 cm. H. 400 kr/ruum. Vedu! Tel 5593 8372

OSTETAKSE

OÜ ESTEST PR ostab põllu- ja metsamaad. Tel 504 5215, 514 5215

metsamaterjali, raieõigust ja metsakinnistuid. Tel 514 8238, 523 7944, 503 8777, e-post: eesi@metsaliitto.com.

teie seisma jäänud või mittetöötav firma. Info tel 5808 8088

OTSIN TÖÖD

Ehitaja otsib tööd. Kõik sisetööd! Tel 5331 5477

ANNAN ÜÜRILE

2 toal krt Raplas. Tel 502 2812

1 toal krt Raplas Koidu tn. Tel 5646 0506

KAASTUNDEAVALDUSED

Kallist isa

EDUARD MOBELIT
7. IV 1909 – 11. X 1984

mälestavad 100. sünniaastapäeval

lapsed

Kallist naabritädi

SALME PÄRNA

mälestavad Helmi, Paul, Silvia, Virve, Ulvi ja perekond Orav.

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie kallid

LEMBIT REIDLA
30. VI 1929 – 6. IV 2009

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine 11. aprillil kl 12 Rapla kirikus

ARHIIVILOOD

Aprilliudiseid lehtedest läbi aastate

1949 Sirp ja Vasar

Kuidas ENSV Ministrite Nõukogu romaaniõistluse tühistas

2. aprilli numbrist leiame kokkuvõtte 1948. aasta romaaniõistlusest, mille oli korraldanud riiklik kirjastus Ilukirjandus ja Kunst. Lehest on lugeda, et zürri (EN Kirjanike Liidu esimees Johannes Semper, ajalehe Sovetskaja Estonia vastutav toimetaja Daniil Rudnev, ELKNÜ propagandasekretär Lembit Rimmelgas, kriitik Oskar Urgart ja Rahva Hääle vastutav toimetaja Paul Kuusberg) tunnistas eelmise zürri (Paul Viiding, Paul Rummo, Friedrich Kõll ja Eduard Männik) otsuse ebaõigeks ja kuulutas välja oma järjestuse. Esimese preemia vääriliseks kuulutati Hans Leberechti "Valgus Koordis" ("...autor näitab, kuidas töötav talurahvas, juhitudes bolševike partei, Lenini ja Stalini õpetusest, vabaneb seniseist kitsast ja umbeist individuaal-talupidamise kammit-saist..."), teine preemia jäeti välja andmata ja kolmanda preemia vääriliseks tunnista-ti teatud mõõndustega ("romaanil on mõningaid tõsiseid puudusi, mis autor peaks parandama") Osvald Toominga romaan "Ainus võimalus".

Täna teame, et tegelikult tühistas esimese zürri otsuse ENSV Ministrite Nõukogu, viidates sellele, et tegemist olnud "formalistlikust este-tismist lähtuva" valikuga, ja moodustas uue zürri. Nimelt oli esimene otsustajate kogu tunnistanud seitsmest laeku-nud käsikirjast parimaks hoopis Toominga oma ega osanud ilmselt Leberechti midagi erilist arvata.

Zürri otsuse muutmise tege-lik põhjus oli aga ilmselt sel-les, et algselt ilmus vene kee-les kirjutatud kolhoositege-mise lugu hoopis Moskvas ühes tolaeagse kirjandus-ajakirjas, kust see valiti Sta-lini preemiale kandideerima. Et olukorrast kuidagi välja tulla, kuulutati esimene ot-

1989. aastal oli Nädalase 243 kirjutatud lookitust.

Telli: 1 kuuks 45,- 3 kuuks 135,- 6 kuuks 270,-

1989. aastal oli Nädalase 243 kirjutatud lookitust.

Telli: 1 kuuks 45,- 3 kuuks 135,- 6 kuuks 270,-

TÄNA LEHES

Vastuvõtu-tingimused gümnaasiumides LK. 2

Suur õilreostus Järvalandis LK. 3

Muudatustest liiklus-eeskirjas LK. 6

Rapla Tõrjijate Ühistu juubelileht

JÄRGMISE LEHES

Jaan Kurm laekus maavõltsustest LK. 5

Tuhala nõiakaev kümme aastat tagasi.

sus "formalistlikuks esteti-miks".

Osvald Toominga romaan ilmus 1951. aastal pealkir-jaga "Pruuni katku all" ja vähe on neid, kes seda täna veel mäletavad. Leberechti "šedöövrit" teavad aga paljud isegi siis, kui nad seda kunagi lugenud ei ole. Ka kirjan-dusteoste puhul määrab väga palju see, kes raamatut esi-mesena kiitnud.

1959 Ühistöö

Noor pioneer Toomas Leito ja teised vahvad lapsed

2. aprilli lehes on lugu, mis kannab pealkirja "Parim klass – seitseaastaku kaas-lane". Jutt on sellest, mis toredad asjad on käsil Valtu 7-klassilise kooli J. Kunderi nimelisel pioneerimaleval. Seda me praegu siin üle rääki-ma ei hakka. Viiskümmend aastat tagasi kirjutatud looke jäi silma sellega, et selles on juttu tänasest Eesti Ajaleh-tede Liidu tegevdiirektorist Toomas Leitost.

Toonane pioneerimaleva nõukogu esimees Helle Lein-berg on muu jutu hulgas kir-jutanud: "Praegu on meil esi-rinnas V klass. Paremini abistab kodus vanemaid Too-

mas Leito VI klassist, õppe-edukuses võib teiste eesku-juks seada Lembi Idavainu IV klassist, käitumises on aga tublid enamus õpilastest. Mõnikord küll kipub Lembi-tul müramistuju peale, aga oma klassiorganisatori Enno abiga see likvideeri-takse. Üheks tublimaks õpi-laseks ühiskondlikust tööst osavõtmises on Ants Põlma VII klassist."

Kas pole vahel vahva luge-da, et ka tänased vanaemad-vanaisad on kunagi lapsed olnud ja mõned neist olid ko-guni väga eeskujulikud.

Selles loos on veel juttu õpi-laskolhoosist Sputnik, mis toimetas kolm aastat umbes selle koha peal, kus praegu asub Valtu spordimaja.

1. aprill 1999 Nädaline

Aprillinaljadest

Nõukogudeaegsetest aprilli-nalja ei leia. Igasugune lolli-tamine massimeedias oli karmilt keelatud. Tõsi, ka-heksakümnendatel aastatel hakkasid raadio ja televisioon aljapäeval arglikke katsetu-si tegema, aga lehed läksid sellega kaasa alles Eesti taas-iseisvumise järel. Teiste hulgas on jõudu ja oskust

mööda püüdnud lugejat nar-ritada ka Nädaline.

Väike valik 1999. aasta 1. aprilli lehest.

Kaire Kozlov on kirjutanud loo pealkirjaga "Tormel soo-vib oma tegevusega õnnetusi vältida". Loeme: "Ilmselt ei ole Eestimaal ühtegi inimest, keda vähemalt paar korda aastas ei vaevaks mure, kui-das mõnelt oiselt peolt tur-valiselt koju jõuda." Edasi saame teada, et Raplas on alustanud tegevust Järva-maal registreeritud firma Tormel. Ja pole midagi liht-samat, kui et sõlmid enne peole minekut Tormeliga le-pingu ja klient tassitakse õigel ajal ära isegi siis, "kui piduline vastupanu osutab". Lugu lõpeb järgmise luba-dusega: "Tulevikus tahetakse hakata pakkuma ka n-ö töölt-koju teenust. "See on rohkem nende naiste tarvis, kelle mehest töömarkomaan on saa-nud," seletab nn firma esi-n-daja ajakirjanikule.

Teise lolitusloo autor oli Piret Linnamägi. Sündis see sellest, et Rapla südames kol-litas poolelijäänud kultuu-rimaja ja selle kõrval kõrgus vana roostes ehituskraana. Piret kirjutab: "Kaks Rapla ühiskooliõpetaja noormeest Raigo ja Veiko tulid hiilga-vale mõttele – miks ei võiks seda kraanat otstarbekalt ka-sutada selle ajani, kuni üks-kord uue kultuuriasutuse ehi-tus jätkub." Lugu jätkub sel-le-ga, kuidas noormehed uuri-nud, palju võiks olla Raplas benji- ehk köiehüppajaid, kui selline võimalus tekiks. Sel-gus, et huvilisi oleks hulgi-m ja julget mõtet toetasid ka arstid. Kaks sellist lugu siis.

Muu hulgas

1999. aastal hakkas Tuhala nõiakaev tööle 1. aprillil. Sel-lest kirjutab Nädaline 8. aprillil. Ka siis on olnud mure kaevu tuleviku pärast – loo-dusimet on ohustanud 400 hektari suurune turbakaev-andus, mida on kavandanud Leva rabasse AS Kose Põl-lumajandustehnika.

Vaat niisugused lood see-kord.

Ta läks tuppa, vahetas riided, haaras mõned hilbud kaasa, võttis lauasahetist ka 50 rubla ja kirjutas pabe-rilipakale:

"Mulle tuldi järele, pean minema, võtsin ka 50 rubla. Ärge pahandage minuga. Maarja."

Tööl tulles leidsid Liina ja Peeter eest laudas häälit-sevad loomad, kes olid oma korralisest söömaajast ilma jäänud, ning toast Maarja sedeli, mis esialgu paistis asja lahendavat. Hetk hiljem Liina lausa karjatas: "Is-sand jumal, kas ka tema viidi Siberisse!" ja hakkas suure häälega nutma.

"Ära nüüd sedasi, me ei tea ju veel midagi kindlat," püüdis Peeter kaasat rahustada. "Homme tuleb val-lamajja minna, võib-olla sealt kuuleb midagi."

40.

1941. ja 1949. aasta küüditamised olid jätnud pal-judesse eesti peredesse valusa pitseri, nii ka tädile. Liina venna pere saadeti Siberisse. Teel sinna suri vennanaine, õrn ja kleenuke Martha. Nende poeg Erich pääses põgenema ja varjas end metsas. Nii jõudis Si-beris avarustesse vend Albert ükski. Aga mille eest! Moo-naka pojana oli ta kogu elu tööd rügedes suutnud ise-seisvuda, luua kodu ja perekonna. Tehtu eest saadeti ta Siberisse, kodu asustati õige varsti idast saabunud uustulnukatega. Ka Liina ja Peeter olid küüditamist kartes sel ajal mitu ööd metsas veetnud.

Samal ajal kui Liina ja Peeter ei saanud süngeid mõt-teid vahetades sõba silmale, vuras Maarja Tallinna poole. Temagi valutas südant. Jäid ju ikkagi loomad lauta ja muudki toimetused tegemata. Ta oli kindel, et hiljem ootab teda "kuum saun", kuid muuta ei saanud enam midagi. Õige pea unustas Maarja kodused mured, sest uued muljed tungisid peale.

Rong jõudis Tallinna hommikul. Maarja ei jõudnud kuidagi kõike uudistada, ta oli ju esimest korda pealin-nas. Tol ajal oli selline sündmus Maarja-sugusele tü-tarlapsel umbes samaväärne sellega, mis tänapäeval olla Pariisis. Suur rahvahulk, autod, taksod, trammid ja missugused suured majad! Maarja oleks tahtnud Toompea nõlval seista ja imetleda seda, mida Tallinn talle pakkus, kuid ta polnud oma aja peremees, vaid väikene mutter suures pöörlevas karussellis. Vaatama-ta sellele tundis ta hinges suurt uhkustunnet: ma olen ikkagi Tallinnas. Ükski maailma suurlinn, kus ta hiljem on viibinud - Moskva, Pariis, Berliin, Praha, Viin, Rooma, New York ja veel palju teisi, pole jätnud talle sellist muljet kui seekordne Tallinn.

Võistlused läksid Maarjal paremini kui ta oli julgenud loota. Ka treener oli tulemustega rahul: kõigil võistlus-aladel, 400 ja 100 meetri jooks ning kaugushüpe, püsti-tas ta oma isikliku rekordi. Need olid küll kaugel Eesti rekordidest, kuid Maarjale ikkagi rekordid.

Esimese võistluspäeva järel otsis ta üles öde Helgi. Öde pakkis parajasti kohvrit: paari päeva pärast pidi algama tema praktika kalalaeval. Maarja, olles ära kuulunud öe tegevusrohke elu Tallinnas, ohkas ja ütles: "Mul pole küll midagi huvitavat sulle rääkida. Pean suveks tädi poole jääma, kuigi tahaksin venna juures olla. Aga pole midagi teha, nad on mind ikkagi palju aidanud."

Helgi küsis ootamatult: "Kas sa ei tahaks koos minu-ga laevale tulla!"

JOONEALUNE

Sekretärid omavahel.

„Minu ülemus on hommikuti sageli üsna pahuras tujus.“ „Minu oma mitte, sageli toob ta mulle isegi hommikueine voodisse.“

Ajalehekuulutus: „Homsest alates on meie kuulsa 50-kroonise vorstide hind alandatud 60-lt kroonilt 55-le.“

„Kuidas äri ka läheb?“

„Hommikupoole käis üks ostja, pärast lõunat on veidi vaiksem olnud.“

Nägus töötaja direktorile: „Ma ei oska masinakirja, ma ei oska stenografeerida ja ma ei oska ei öelda!“

Naljad valis Sven Pärn

MAA-AMET
Estonian Land Board

MAA-AMETI KINNISASJADE KIRJALIKUL ENAMPAKKUMISEL

Maa-amet korraldab alljärgnevat riigi omandis
Keskonnaministeeriumi valitsemisel olevate
Rapla maakonnas asuvate
kinnisasjade müügi avalikul kirjalikul enampakkumisel:

- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Kaupluse tn 5** kinnistu (katastritunnus 26001:003:0008, pindala 1919 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **48 000 krooni**, tagatisraha 4800 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Kaupluse tn 7** kinnistu (katastritunnus 26001:003:0009, pindala 1814 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **45 400 krooni**, tagatisraha 4500 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Oja tn 1** kinnistu (katastritunnus 26001:003:0011, pindala 1632 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **40 800 krooni**, tagatisraha 4000 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Oja tn 3** kinnistu (katastritunnus 26001:003:0012, pindala 1794 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **44 900 krooni**, tagatisraha 4400 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Pargi tn 4** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0004, pindala 1210 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **30 300 krooni**, tagatisraha 3000 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Pargi tn 5** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0005, pindala 1198 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **30 000 krooni**, tagatisraha 3000 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Tedre tn 1** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0011, pindala 1265 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **31 600 krooni**, tagatisraha 3100 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Tedre tn 2** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0012, pindala 1223 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **30 600 krooni**, tagatisraha 3000 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Tedre tn 3** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0013, pindala 1258 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **31 500 krooni**, tagatisraha 3100 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Tedre tn 4** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0014, pindala 1235 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **30 900 krooni**, tagatisraha 3000 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Tedre tn 5** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0015, pindala 1253 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **31 300 krooni**, tagatisraha 3100 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Tedre tn 6** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0016, pindala 1287 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **32 200 krooni**, tagatisraha 3200 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Õõbiku tn 1** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0006, pindala 1196 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **29 900 krooni**, tagatisraha 2900 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Õõbiku tn 2** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0007, pindala 1271 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **31 800 krooni**, tagatisraha 3100 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Õõbiku tn 3** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0008, pindala 1213 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **30 300 krooni**, tagatisraha 3000 krooni;
- Järvakandi vallas Järvakandi alevi asuva **Õõbiku tn 4** kinnistu (katastritunnus 26001:002:0009, pindala 1306 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **32 700 krooni**, tagatisraha 3200 krooni;
- Rapla vallas Rapla linnas asuva **Metsa tn 13** kinnistu (katastritunnus 67001:009:0062, pindala 1277 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **127 700 krooni**, tagatisraha 12 700 krooni;
- Rapla vallas Sulupere külas asuva **Hellenurme tn 1** kinnistu (katastritunnus 66904:003:0307, pindala 3156 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **252 500 krooni**, tagatisraha 25 200 krooni;
- Rapla vallas Sulupere külas asuva **Hellenurme tn 3** kinnistu (katastritunnus 66904:003:0308, pindala 3115 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **249 200 krooni**, tagatisraha 24 900 krooni;
- Rapla vallas Sulupere külas asuva **Staadioni tn 3** kinnistu (katastritunnus 66904:003:0309, pindala 3309 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **264 700 krooni**, tagatisraha 26 400 krooni;
- Rapla vallas Sulupere külas asuva **Vastla tn 4** kinnistu (katastritunnus 66904:003:0311, pindala 3184 m², sihtotstarve elumumaa) müümine enampakkumisel, alghinnaga **254 700 krooni**, tagatisraha 25 400 krooni.

Pakkumised esitada kirjalikult suletud ümbrikus Maa-ametisse allkirja vastu käest kätte või saata kullerpostiga **16. aprilliks 2009 hiljemalt kl 11-ks aadressil Maa-amet, Akadeemia 4, 51003 TARTU.**

Nõuetega enampakkumisel osalemiseks on võimalik tutvuda Maa-ameti kodulehel www.maaamet.ee, kust on võimalik saada ka informatsiooni enampakkumisel olevate kinnistute kohta. Täiendav informatsioon telefonidel 6750 101 ja 6750 199.

Tagatisraha tasuda hiljemalt 13-ndal aprillil 2009 **Rahandusministeeriumi arveldusarvele 10220034799018 viitenumber 3100057031** märgusõnaks(müügiobjekti nimi) "Kinnisvara võõrandamine".

TEENUS

Tõstetööd teleskooplaaduriga. Olemas kopp, kahvlid, tööplatvorm. Tel 5329 2823

Teen ehitus- ja remonditööd. Tel 554 6457

Kopateenus, h. 340 kr/h. Tel 5340 2104

8. ja 22. aprillil kl 10-12 Karmani Kaubamaja kullaletis kullassepp. Lisainfo tel 523 0582

KAOTATUD

5.04 kella 18 paiku Raplas Karmani kaubamaja ja Võiroosi kohviku ümbruses digifotoparaat NIKON COOLPIX S50, valges nahkkotis. Ausal leidjal palun vaevatasu eest helistada tel 5344 9439. Ilma laadijata ei ole seda võimalik ju kasutada.

RMK PURILA TAIMLA (asukoht Hagudis) VAJAB HOOAJAKS AJUTISI TÖÖTAJAJID:

- TAIMEDE VÄLJAVÕTJAJID
- TAIMEDE ISTUTAJAJID
- ROHIJAJID

Töö kestus alates 1 kuust kuni 6 kuud.

INFO:
Kai Kraus 5328 5229,
e-post:
Kai.kraus@rmk.ee

Tel 511 0415,
517 9866, 489 4055.
www.landeker.ee

LANDEKER

OSTAB

- metsakinnistuid
- hüpoteegiga ja läbiraiutud kinnistuid

Tule tutvu kvaliteetsete **BLÅKLÄDER** Rootsii tööriietega!

ESPAK Ehituskaubad -
Tallinna mnt. 3B Rapla
Handymann - Viljandi mnt 72 Rapla
Täpsem info tööriietest
telefonil - 5629 9269

Rapla Konsumi lillepoes suures valikus lõike-, poti- ja kunstlilli.

- Kimpude, seadete ja pärgade valmistamine.
- Kaardid ja keraamika. • Seemned.
- Kõjuvõimisteenus.

Avatud: E-N 9-19, R-L 9-20, P 9-17
Tel 489 4105. OÜ Livek Lilled, Tallinna mnt 16, Rapla

OÜ Fixum Autokool Haapsalus korraldab aprillis **AMETIKOOLITUSE (70 t) ja TÄIENDÕPPEKURSUSED (35 t) VEOAUTOJUHTIDELE.**
Õppetöö nädalavahetusel.
Info tel 475 5255 ja 511 8111
www.fixum.ee

EDMAK FASSAAD

OÜ soojustab ja viimistleb fassaade.
Info 5805 3518, www.edmak.ee

Teeme **metsakoos**

Ostame kasvava metsa raieõigust!

Tule ja küsi lähemalt - Stora Enso Pärnu metsakontorist
Niidu 17, Pärnu Tel 445 5490 Faks 445 5481
Ostujuht: Tambet Song Tel 53431484 www.metsatulu.ee **STORAENSO**

AS Meleco on põhjamaade suurima valmistoite tootja kontserni Saarioinen tütarettevõtte Eestis, mille käive 2007. a oli 110 miljonit krooni ning kus töötab üle 100 inimese. Septembris 2009 alustab tegevust toidutehas Alus, mis asendab AS Meleco praeguse tootmise Tallinnas ning kus toodame laias valikus valmistoite Läänemere regiooni tarbeks.

Saarioinen

Pakume tööd:

TOOTMISSEADMETE SEADISTAJALE
Peamised tööülesanded: - tootmiseseadmete ja liinide seadistamine, hooldamine ja remont

ELEKTRIKULE-AUTOMAATIKULE
Peamised tööülesanded: - tootmiseseadmete elektri- ja automaatikaosa seadistamine, hooldamine ja remont

HOOLDUSELEKTRIKULE
Peamised tööülesanded: - seadmete ja rajatiste ettevõttesisese käidu korraldamine
Nõutav: - B pädevus

IT-SPETSIALISTILE või IT-TEENUSE PAKKUMISELE
Peamised tööülesanded: - ettevõtte majandus- ja tootmistarkvara ning riistvara korrashoid ja haldamine
Kasuks tuleb: - majandustarkvara Dynamics NAV tundmine
Eeldame: - töökogemus toiduainete tööstuses
- kandidaatidelt vastavat erialast haridust
- eesti keele oskust heal tasemel
- soome või inglise keele oskust
- valmidust töölähetusteks Soome
Ettevõtte pakub: - huvitavat ja arendavat tööd, koostööd, head motivatsioonipaketti.

Eeldame: - pakutavatele erialadele vastavat eriharidust
Kasuks tuleb: - töökogemus soovitatavalt toiduainete tööstuses
- soome või inglise keele oskus suhtlustasandil

Sooviavaldused koos elulookirjelduse ning palgasooviga on oodatud aadressile rapla@meleco.ee 20. aprilliks, info personalijuhilt tel 659 3018